

Pedagogisch beleidsplan Kindercentrum De Parel

Locatie Polygoon

BSO groepen

Inhoudsopgave

Voorwoord	4
1. De organisatie in het kort.....	5
2. Onze visie en missie	6
2.1 Pedagogische visie	6
2.2 De pedagogiek van Reggio Emilia (Loris Malaguzzi)	6
2.3 Pedagogisch beleid	9
<i>Thematisch werken</i>	9
2.4 Pedagogische missie	9
2.4.1 <i>Oog voor eigenheid</i>	10
2.4.2 <i>Verbondenheid</i>	10
2.4.3 <i>Zelfstandigheid</i>	10
2.4.4 <i>Respect</i>	10
2.4.5 <i>Betrokkenheid ouders</i>	10
2.4.6 <i>Een kind uitdagen tot leren</i>	11
3. Kindvolgsysteem Looqin	12
4. Pedagogische doelen	15
4.1 De opvoedingsdoelen van J.M.A. Riksen-Walraven.....	15
4.1.1 <i>Emotionele veiligheid bieden</i>	15
4.1.2 <i>Persoonlijke competenties</i>	18
4.1.3 <i>Sociale competenties</i>	23
4.1.4 <i>Overdracht van normen en waarden</i>	25
4.2 De opvoedingsdoelen	27
4.3 Het Pedagogisch handelen.....	31
4.3.1 <i>Pedagogische competenties</i>	31
4.3.2 <i>Scholing van onze pedagogische medewerkers</i>	32
4.4 Stagiaires.....	33
5. Onze groep.....	34

5.1 Basisgroep met het maximaal aantal kinderen	34
5.2 Openingstijden	34
5.3 Vervoer van kinderen.....	35
5.4 Werken met vaste pedagogisch medewerkers.....	35
5.5 Dagritme BSO	35
5.6 Binnenruimte	36
5.7 Buitenruimte	36
5.8 Activiteit in een andere ruimte	36
5.9 Mentorschap.....	36
5.10 Observeren en registreren.....	37
5.11 Overgang kinderopvang naar buitenschoolse opvang of basisschool.....	37
5.12 Beroepskracht/kind ratio	38
<i>Afwijking beroepskracht/kind ratio .....</i>	<i>39</i>
6. Praktische zaken	40
6.1 Samenwerking met de ouders	40
6.2 Oudercommissie	40
6.3 Ouderavonden	40
6.4 Bitcare	40
6.5 Extra dagdelen of ruilingen.....	41
7. Kwaliteitsbewaking	42
7.1 Voedingsbeleid.....	42
7.2 Gezondheidsbeleid	43
7.3 Risico-inventarisatie.....	43
7.4 Medicatie	43
7.5 Continue screening	43
7.6 Vier-ogen principe.....	43
7.7 Achterwachtregeling.....	44
7.8 Wenbeleid.....	44

7.10 Algemene verordening gegevensbescherming (AVG)	44
Nawoord	45

Voorwoord

Voor u ligt het pedagogisch beleidsplan van Kindercentrum De Parel. Het is opgesteld om onder andere onze visie en werkwijzen uiteen te zetten. Het beschrijft onze ideeën en onze werkwijze binnen kindercentrum de Parel, zodat u iets van de sfeer kunt proeven die wij proberen neer te zetten. Het pedagogisch beleidsplan is voor onze pedagogische medewerkers de bron van inspiratie voor onze werkwijze. Het is een terugkerend onderwerp tijdens werkoverleggen, zodat wij steeds blijven leren van de kinderen. Voor nieuwe medewerksters en stagiaires biedt het handvaten om onze werkwijze snel eigen te kunnen maken. Ouders vinden in dit pedagogisch beleidsplan ook belangrijke informatie terug. U vindt hier onder andere onze visie met opvoedingsdoelen en informatie over de groepen.

Naast ons pedagogisch beleidsplan hebben wij ook andere documenten zoals een huishoudelijk reglement en verschillende protocollen. Dit beleidsplan vormt de basis voor de invulling van dergelijke documenten.

Opmerking

Om de leesbaarheid te bevorderen wordt Kindercentrum De Parel vanaf nu aangeduid met De Parel. Pedagogische medewerker wordt afgekort naar 'PM'er'. Het woord 'kind' verwijst naar zowel een jongen als een meisje. Het woord 'ouder(s)' kan ook verwijzen naar de verzorger(s)/verzorgster(s) van het kind.

1. De organisatie in het kort

Kindercentrum De Parel is een initiatief van Pascalle Helling-Top om een kleinschalig kinderdagverblijf op te zetten. Een plek waar kinderen een tweede thuis kunnen vinden, zich welkom en veilig voelen en omringd worden door liefdevolle pedagogisch medewerkers die de kinderen uitdagen tot leren.

In November 2009 opende De Parel haar deuren in een pand aan de Randstad. Op deze locatie hebben wij een babygroep, een peutergroep en een BSO-groep. Sindsdien bieden wij kinderen een plek waar elk kind uniek is en zijn talenten kan ontdekken, waar elk kind een Parel is!

In Augustus 2015 opende onze tweede vestiging in OBS Polygoon. Samen met de directie van OBS Polygoon hebben wij de handen in één gevouwen en zijn wij de samenwerking aangegaan met de school. Op deze locatie hebben wij twee BSO-groepen.

Naast de basistaak, het verzorgen van kinderen in een veilige en hygiënische omgeving, bieden wij meer. Wij zijn ons bewust van onze verantwoordelijkheid als medeopvoeder van de kinderen, die in ons kindercentrum komen. Liefde voor kinderen staat bij ons centraal. Wij vinden dat goede kinderopvang zich kenmerkt door een balans tussen werken met je hoofd, je hart en je handen.

2. Onze visie en missie

2.1 Pedagogische visie

De basis van ons pedagogisch beleid zijn de pedagogische missie en de visie van De Parel. Wij geloven dat ieder kind bijzonder is op zijn/haar eigen manier. Elk kind is anders en ontwikkelt zich op een eigen wijze, in een eigen tempo. Elk kind heeft unieke talenten. Dit bepaalt ons handelen. Een kind krijgt bij ons de ruimte die het nodig heeft om zich verder te ontwikkelen, om letterlijk en figuurlijk te groeien.

Wij hebben respect voor de kinderen, voor wie en hoe ze zijn. Wij kijken goed naar de kinderen en hun behoeftes door ze te observeren. Wij kijken naar de kinderen en vragen wat zij echt leuk vinden. Zo leren wij ze beter kennen en kunnen wij ons pedagogisch handelen op hen afstemmen. Wij sluiten aan op hun behoeftes door activiteiten aan te bieden met materialen die kinderen leuk vinden of onderwerpen die bij de kinderen leven. Zo stimuleren wij de kinderen om zich te blijven ontwikkelen.

Doordat wij de kinderen echt leren kennen, kunnen wij beter achterhalen waar hun uitdagingen liggen. Kinderen zijn nieuwsgierig en creatief en dat stimuleren wij. Deze visie is terug te vinden in de pedagogiek van Reggio Emilia en in ons kindvolgsysteem Looqin. Onze twee vestigingen delen dezelfde visie en missie. Dit zorgt voor continuïteit en een samensmelting van de twee vestigingen.

2.2 De pedagogiek van Reggio Emilia (Loris Malaguzzi)

Wij hebben ons laten inspireren door de pedagogiek van Loris Malaguzzi (1920-1994). Hij is een Italiaanse pedagoog, filosoof en psycholoog. Loris Malaguzzi is de grondlegger van de Reggio Emilia-benadering.

Uitgangspunt van de Reggio Emilia benadering is dat kinderen gericht zijn op communicatie. Volgens Loris Malaguzzi heeft dat elk kind 100 talen tot zijn beschikking. Het is aan ons om kinderen met al deze talen in aanraking te brengen, door bijvoorbeeld samen met de kinderen te bewegen, te kleien of te zingen. Alleen dan kunnen de kinderen het beste van zichzelf laten zien. Zij drukken zich daarbij niet alleen uit in gesproken en geschreven taal, maar ook via mimiek, geluid, beweging, dans, drama en muziek. Het beeld van kinderen is dat ze sterk, nieuwsgierig, enthousiast en ondernemend de wereld willen leren kennen. Zoals de kinderen naar de wereld kijken, zo kijken de volwassenen naar de kinderen. Het kindbeeld wordt als basis gezien van alles. Het is het uitgangspunt van alles wat je doet.

Zie de volgende bladzijde voor het bekende gedicht dat Loris Malaguzzi heeft geschreven.

ZEKER DE HONDERD IS ER

door Loris Malaguzzi

Het kind bestaat uit **100**
Het kind heeft **100** talen, **100** handen,
honderd gedachten, **100** manieren van denken, spelen en praten
Honderd alsmaar **100** manieren van luisteren verbazen, liefhebben
100 vreugdes om te zingen en te begrijpen
100 werelden om te ontdekken
100 werelden om uit te vinden
100 werelden om te dromen
Het kind heeft **100** talen
(en nog eens **100**, **100**, **100**.)
maar ze stelen er negenennegentig
de school en de cultuur scheiden het hoofd van het lichaam

Ze zeggen hen:
te denken zonder handen
te doen zonder hoofd
te luisteren en niet te praten
te begrijpen zonder vreugde
lief te hebben en zich te verbazen
alleen met Pasen en met Kerstmis

Ze zeggen hen:
Ik geef je de al ontdekte wereld
en van de **100** stelen ze er negenennegentig

Ze zeggen hen:
dat spel en werk
realiteit en fantasie
wetenschap en verbeelding
hemel en aarde
verstand en droom
dingen zijn die niet bij elkaar horen

Kortom, ze zeggen hen
dat de **100** er niet is.

Het kind zegt:
Zeker de **100** is er

Zijn uitgangspunten:

- Elk kind is rijk en competent
- Elk kind heeft 100 talen
- De omgeving is de eerste pedagoog
- Kinderen leren het meest van elkaar

Enkele kenmerken:

- Onderzoeken als dagelijks systeem
- De omgeving als pedagoog: aantrekkelijk, verzorgd, huiselijk en uitdagend
- De ruimte is van en voor de kinderen
- Kinderen serieus nemen
- Luisteren
- Documentatie maakt luisteren zichtbaar
- Kunstenaar
- Creativiteit als bron van leren

De pedagogisch medewerker in het kort:

- Begeleider
- Respectvol
- Vertrouwen
- Observeren
- Documenteren en reflecteren

Net als Loris Malaguzzi geloven wij dat elk kind rijk is aan talen en competent is. Elk kind heeft alle instrumenten in huis om zichzelf en de wereld te leren kennen. Elk kind is nieuwsgierig en wil graag leren en zich ontwikkelen. Wij werken dus anders dan op de meeste kinderdagverblijven. Wij bieden geen kant en klaar knutselwerkjes aan, maar materialen waarmee de kinderen zelf mogen verkennen en ontdekken.

“De Reggio Emilia visie is een flexibele visie die aangepast kan worden. Omdat je uitgaat van het kind en je activiteiten aanpast aan het kind, kan het in de praktijk op zeer verschillende manieren tot uitvoering komen. De Reggio Emilia benadering geeft een richting aan maar schrijft geen concepten voor. Hierdoor kan men de filosofie naar eigen omstandigheden vertalen en toepassen. “

2.3 Pedagogisch beleid

In ons kindercentrum hebben wij gekozen voor uitdagende en inspirerende materialen waarmee kinderen zich creatief kunnen uitdrukken. Naast kant-en-klaar speelgoed werken wij ook met dagelijkse gebruiksvoorwerpen en kosteloos materiaal: losse stukken hout, lappen, touw, kokers, ijzerdraad etc.

Door het vrij aanbieden van speelgoed en van activiteiten zoals als zingen, knutselen en wandelen, helpen wij kinderen om ervaringen op te doen. Enerzijds kijken wij waar het kind aan toe is, anderzijds gaan wij de kinderen prikkelen om ook eens iets anders dan het gebruikelijke te doen. Daarvoor zijn natuurlijke en eenvoudige spelmaterialen zoals als water, zand en takken bruikbaar. Maar ook speelgoed dat gemaakt is om vaardigheden te ontwikkelen. Speelgoed als puzzels, bouw- en constructiematerialen, fantasiespellen e.d. We zullen uitdagen om mee te doen, om na te spelen en samen plezier te hebben in het spel. En letten daarbij op ontwikkeling en interesses. Ook organiseren wij sport en spelmiddagen.

Thematisch werken

Wij werken met thema's en volgen hierin ook de seizoenen. Wij laten de kinderen kiezen of ze meedoen of niet. De wijze van reageren is voor ons dan een aanwijzing hoe met dit kind om te gaan. Het ene kind uitdagen en stimuleren, het andere kind juist met rust laten en wat meer tijd geven. Als een kind nog niet goed kan kiezen, zullen wij het begeleiden bij het maken van de keuze. Het ene kind betrekken wij dan bewust bij de groep en met het andere kind zullen wij één op één gaan zitten. Binnen wat een kind aan kan, zullen we het prikkelen om mee te gaan doen.

2.4 Pedagogische missie

Ons pedagogisch beleidsplan is gebaseerd op onze visie, een visie op de ontwikkeling van kinderen en hun opvoeding. Wij hebben geprobeerd om onze visie te vertalen in een pedagogisch doel. Dit doel werken wij vervolgens uit in het beleidsplan. Wij hebben ons bij het vaststellen van deze doelen laten inspireren door de pedagoog Loris Malaguzzi. Zijn visie spreekt ons zeer aan en wij zijn van mening dat zijn uitgangspunten aansluiten bij onze visie. Uiteraard staan wij ook open voor nieuwe pedagogische ontwikkelingen. Wij zullen het gesprek gaande houden met directie, pedagogisch medewerkers, ouders en onze oudercommissie. In ons beleid zal ruimte zijn voor ontwikkelingen, zonder dat de visie en uitgangspunten hoeven te veranderen.

Pedagogische vernieuwing betekent voor ons dat wij het gesprek over het pedagogisch handelen altijd levend houden. Wij gaan verder met wat wij al hebben ontwikkeld en zoeken met elkaar de verdieping op. Het is een proces dat nooit stil mag staan. In onze visie staat het kind centraal. Wij zullen ons handelen en de activiteiten met de kinderen continu blijven bespreken. Niet alleen met elkaar als collega's op de groep, maar ook in werkbesprekingen en teamvergaderingen. Tijdens deze besprekingen wordt planmatig het hoe, wat en waarom besproken.

Onze uitgangspunten zijn:

- Oog voor eigenheid
- Verbondenheid
- Zelfstandigheid
- Respect
- Betrokkenheid ouders
- Een kind uitdagen tot leren

Deze uitgangspunten worden in de volgende paragrafen uiteengezet.

2.4.1 Oog voor eigenheid

Ieder kind is anders, ieder kind is bijzonder en ieder kind heeft talenten. Het kind ontwikkelt zich op zijn eigen wijze, in een eigen tempo. Dat bepaalt ons handelen: een kind krijgt bij ons de ruimte die hij nodig heeft om zijn eigenwaarde verder te ontwikkelen, om letterlijk en figuurlijk te groeien. Wij hebben respect voor de kinderen!

Wij willen graag de kinderen leren kennen. Hoe is een kind en hoe zoeken zij aansluiting bij hun behoeften? Wij kijken goed naar de kinderen en stemmen ons pedagogisch handelen steeds op hen af. Zo stimuleren wij de kinderen om zichzelf te blijven ontwikkelen en om te blijven ontdekken.

De Reggio benadering staat voor een krachtig kindbeeld. Loris Malaguzzi wijst meteen naar de vragen die meestal overgeslagen worden: Wie is een kind? Hoe zie ik een kind? Wat verwacht ik van een kind? Hoe leert een kind? Hoe ontwikkelt een kind?

2.4.2 Verbondenheid

Een groep is net een groot gezin. Elk kind krijgt er volop kansen om te oefenen voor later, een soort voorbereiding op de rol in de maatschappij. Zij leren delen, op hun beurt wachten en om met allerlei uiteenlopende karakters om te gaan. Wij zorgen ervoor dat ieder kind op eigen wijze kan meedraaien en leren van de ervaringen. Het groeit letterlijk en figuurlijk van jongste door naar oudste, van verzorging ondergaan tot zelf doen en meehelpen. Wij houden de belangen van alle kinderen in de gaten en sturen bij als dat nodig is, ook als de kinderen ouder worden. De verantwoordelijkheid van pedagogisch medewerker blijft, maar verandert mee met de ontwikkeling van het kind.

2.4.3 Zelfstandigheid

Wij vinden zelfstandigheid belangrijk, kinderen worden vrijgelaten en mogen zelf ontdekken. Als je dingen zelf ontdekt, stimuleert dat ook de zelfstandigheid en verantwoordelijkheid.

2.4.4 Respect

De pedagogisch medewerkers zijn sterk op het kind gericht, dat betekent dat wij elk kind binnen de vaste regels de ruimte geven om te kiezen. Die regels zijn eenvoudig: respect hebben voor elkaar, respect voor jezelf en je omgeving, oog hebben voor de ander. Wij gaan uit van de behoefte van de kinderen: Wat kan een kind al en wat zijn de talenten die het heeft? Zo voelt een kind zich gewaardeerd en zal het ook anderen leren waarderen.

2.4.5 Betrokkenheid ouders

Wij observeren de kinderen, luisteren naar ze en praten met ze. Wij doen dit om zo goed mogelijk voor de kinderen te kunnen zorgen en ze te kunnen begeleiden bij hun ontwikkeling. Maar er is meer nodig. Het is voor kinderen belangrijk dat de volwassenen, die bij de opvoeding betrokken zijn, zoveel mogelijk dezelfde aanpak hebben. Daarom vinden wij het belangrijk dat er een goed contact is met de ouders. Zo blijven wij elkaar informeren in het belang van de kinderen.

De betrokkenheid van ouders is zeer belangrijk, de kinderen zijn tenslotte de hele dag aan ons kindercentrum verbonden. In de Reggio benadering vinden wij het belangrijk dat de ouders op de hoogte zijn van de dagindeling van het kind. Wat het kind doet en maakt, waarmee het speelt etc. Daarom wordt er door ons volgens de visie van Loris Malaguzzi veel gedocumenteerd. Bijvoorbeeld activiteiten die gefotografeerd worden, een fotoboek, filmpjes of een map met werkjes van het kind. Ook wordt er veel besproken met de ouders door middel van de jaarlijkse ouderavond. De inbreng van ouders is van groot belang, tenslotte zijn het hun kinderen die hun dag doorbrengen op ons kindercentrum!

2.4.6 Een kind uitdagen tot leren

Wie ervaringen opdoet, ontwikkelt zichzelf. Zelfs hele kleine kinderen leren al van elkaar. Dat zien wij dagelijks spontaan gebeuren. Wij blijven het bijzonder vinden hoe gemakkelijk dat gaat!

Op de BSO zullen wij kinderen uitdagen met leerzame activiteiten. Zoveel mogelijk aansluitend bij de thema's. Ons doel is om samen op een uitdagende manier kinderen te laten leren, om ze te laten bereiken wat ze in hun mars hebben. Alles eruit te halen wat erin zit!

3. Kindvolgsysteem Looqin

Ieder kind is uniek. Van kleins af aan zijn kinderen actieve ondernemers: zij willen zelfstandig dingen ontdekken of leren beheersen. Ieder kind in zijn of haar eigen tempo, daarom sluit dit kindvolgsysteem goed aan op Reggio Emilia. Kinderen ontwikkelen zich bij ons door te spelen onderzoeken in hun omgeving. Zij oefenen in kijken, praten, luisteren, bewegen, samenwerken en problemen oplossen. Door de spelen leren kinderen dingen die zij later nodig zullen hebben als zij 'groot' zijn. Zij leren denken en doen.

LOOQIN KINDVOLGSYSTEEM

ALGEMEEN

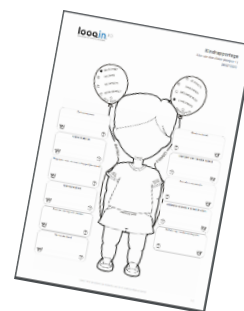
Vanuit de behoefte om gericht naar de ontwikkeling van kinderen te kunnen kijken, zijn wij in 2020 op zoek gegaan naar een geschikt kindvolgsysteem. De keuze viel uiteindelijk op Looqin, een integraal kindvolgsysteem dat welbevinden en betrokkenheid centraal stelt en dat de mogelijkheid biedt om kinderen van 0 tot 13 jaar te volgen.

Een groot verschil met veel bestaande programma's is dat Looqin nadrukkelijk geen afvinklijstje is. Er wordt dus niet gekeken in welke schaal een kind scoort of hoever een kind is, Looqin start met het screenen van welbevinden en betrokkenheid: de basisvoorwaarden om in een leerstand te komen.

Daarna wordt bekeken of een kind zich ontwikkelt in de zin van competenties. Bij afvinklijstjes bestaat het gevaar, dat je gaat denken in de trant van 'loopt het kind achter of loopt het kind voor?', zo willen wij niet denken. Een kind volgt zijn eigen ontwikkeling, ieder kind in zijn eigen tempo.

In beginsel benaderen wij de groep als één geheel, daar waar nodig gaan wij inzoomen en verder kijken. Looqin is daarbij overigens altijd een middel – en geen doel op zich.

Competenties inzichtelijk maken is dé manier om vooruitgang te boeken op individueel niveau. Wat iemand bereikt, hangt namelijk af van zijn talent en zijn competenties. Als ouder wil je maar één ding weten: hoe gaat het met mijn kind? Om die vraag te beantwoorden is meer nodig dan een lijstje cijfers: met de Kind rapportage geven wij dan ook antwoord vanuit het perspectief van welbevinden, betrokkenheid en de ontwikkeling. Simpelweg omdat deze factoren grote invloed op elkaar hebben.

Competentie-stimulerend onderwijs

Goed in je vel zitten, zelfsturing, ondernemingszin en sociale ontwikkeling: stuk voor stuk zijn het belangrijke pijlers in de ontwikkeling van kinderen. Dat het welbevinden en de betrokkenheid dé toetsstenen zijn voor de ontwikkeling van persoonlijke kwaliteiten van peuters en kleuters, wist Ferre Laevers ons in de jaren 70 al te vertellen. Hij legde dan ook de basis voor dit mooie kindvolgsysteem. Klik voor meer achtergrondinformatie op de volgende link; [prof-dr-ferre-laevers](#)

Het gebruik van de Kind rapportage, dat via het kindvolgsysteem Looqin beschikbaar is, stelt onze pedagogisch medewerkers in staat om een compleet beeld van kinderen weer te geven en inzichtelijk te maken voor ouders. De praatplaat biedt handvatten om met ouders in gesprek te gaan over de ontwikkeling van hun kind. De nadrukkelijke aandacht voor het persoonlijke welbevinden en de betrokkenheid van hun kind nodigt ouders uit om samen met de professional tot stimulerende interventies te komen.

Het benutten van de volledige talenten van kinderen maakt ze gelukkig, zo kunnen zij zich op hun eigen niveau ontwikkelen. Een cijfer zegt hierbij niet zoveel, het afzetten van de sociaal-emotionele kant van kinderen ten opzichte van hun competenties is wel veelzeggend. Onze pedagogisch medewerkers vervullen hierbij een belangrijke rol door dagelijkse observatie en analyse. Door hun bevindingen vast te leggen via Looqin kunnen zij sneller tot bepaalde interventies komen.

Met het kindvolgsysteem Looqin brengen we de brede ontwikkeling van kinderen van 0 tot 4 jaar en van 4 tot 12 jaar in kaart.

HET 'METEN' VAN BREDE ONTWIKKELING

In de prestatiegerichte benadering wordt de ontwikkeling van kinderen gemeten aan de hand van leeftijdsgebonden ontwikkelingslijnen. Wil je echter competenties in beeld brengen, is het ten eerste van belang om deze competenties helder te beschrijven. Ten tweede een leeftijdsonafhankelijke schaal om de ontwikkeling van kinderen in beeld te brengen. Het procesgericht kindvolgsysteem Looqin voldoet aan deze twee eisen.

SPOOR 1

Wij werken met spoor 1 en spoor 2, spoor 1 gaat over het welbevinden en de betrokkenheid in de groep, dan kijken wij per kind per dag hoe zijn welbevinden en betrokkenheid is. Spoor 2 gaat in op de 10 ontwikkelingsdomeinen van een kind.

Voor onze BSO kinderen zullen wij alleen het welbevinden en de betrokkenheid in kaart brengen, dus werken we alleen met spoor 2, aangezien de ontwikkeling op de scholen wordt gevolgd. Wij doen de screening voor welbevinden en betrokkenheid 2 keer per jaar.

Looqin maakt gebruik van een vijfpunts-schaal voor elk van de competentiedomeinen, het mooie aan deze schalen is dat deze bruikbaar zijn voor het hele leeftijdsbereik van baby's tot het einde van de BSO leeftijd.

Er is in Looqin voor gekozen om enkel de zeer hoge score (niveau 5) en de zeer lage score (niveau 1) van een definitie te voorzien (zie kader), dit zijn de ijkpunten. Een omschrijving voor de tussenliggende niveaus zou weinig om het lijf hebben. Niveau 4 zou nog eens alle kenmerken van niveau 5 moeten hebben, maar met een relativerend sausje, bijvoorbeeld: 'weet over het *algemeen* wat hij wil', 'kan *redelijk* vloeiend bewegen' en 'kan zich *enigszins* mondeling verwoorden'.

Als je de beschrijvingen van niveau 1 en niveau 5 bekijkt, dan kun je er niet meteen een leeftijd op plakken. De observatie in de praktijk is essentieel.

Niveau	Welbevinden	Betrokkenheid
1	Heeft het moeilijk	Komt moeilijk tot spel
2	Heeft het soms moeilijk	Vaak onderbroken spel
3	Geeft een neutrale indruk	Is doorgaans bezig, maar weinig intens
4	Voelt zich goed	Heeft intense speelmomenten
5	Voelt zich opperbest	Gaat doorgaans helemaal op in zijn spel

Lees meer over Looqin via [Looqin meer informatie](#)

4. Pedagogische doelen

4.1 De opvoedingsdoelen van J.M.A. Riksen-Walraven

In de Wet kinderopvang wordt onder meer aangegeven wat de overheid verstaat onder kwaliteit in de kinderopvang: "verantwoorde kinderopvang is kinderopvang die bijdraagt aan een goede en gezonde ontwikkeling van uw kind in een veilige omgeving". Het pedagogisch beleid is gebaseerd op de vier pedagogische basisdoelen die in Wet kinderopvang en de Beleidsregels kwaliteit kinderopvang beschreven zijn door prof. J.M.A Riksen-Walraven. Zij formuleert in haar theorie de onderstaande vier opvoedingsdoelen die gelden voor alle kinderen in de leeftijd van 0 t/m 12 jaar:

1. Een gevoel van emotionele veiligheid bieden.
2. Gelegenheid tot het ontwikkelen van persoonlijke competenties bieden.
3. Gelegenheid tot het ontwikkelen van sociale competenties bieden.
4. De kans om zich waarden en normen, de cultuur van een samenleving eigen te maken; socialisatie

Om een vertaalslag te maken van verantwoorde kinderopvang naar de praktijk is er eerst theorie nodig over de ontwikkeling van kinderen. Wij benadrukken dat de theorieën die in dit hoofdstuk besproken worden, een beknopte weergave zijn van alle theorieën, die over de ontwikkeling van kinderen gaan. Wij kunnen niet alles tot in detail benoemen. Onze PM'ers zijn geschoold en hebben kennis over de ontwikkeling van de kinderen en brengen dat in de praktijk door hun handelen ten alle tijden af te stemmen op de ontwikkelingsfasen van de kinderen.

Volgens van den Boom (1999) bestaan er ontwikkelingstaken voor verschillende leeftijdsfasen. Hieronder volgt een overzicht van de leeftijdsfasen van de kinderen die wij opvangen (4 – 12 jaar):

Leeftijd	Ontwikkelingstaak	Rol verzorger
4 – 6 jaar	Sociale rollen	Flexibele zelfcontrole
6 – 8 jaar	Groeps participatie, schoolse leren	Instructie, emotionele betrokkenheid
8 – 10 jaar	Vriendschappen	Co-regulatie
10 – 12 jaar	Zelfwaardering	Duidelijke grenzen stellen

Daarnaast kunnen wij door de pedagogische middelen die wij tot onze beschikking hebben binnen de kinderopvang een vertaalslag maken van verantwoorde kinderopvang naar theorie en de praktijk. Binnen de kinderopvang kennen wij vijf pedagogische middelen:

1. De interactie tussen de PM'-er en het kind
2. De interactie tussen de kinderen onderling
3. De binnen- en buitenruimte
4. De activiteiten die het kind kan doen of ondernemen
5. De spelmaterialen

4.1.1 Emotionele veiligheid bieden

Definitie

Kinderen een gevoel van veiligheid geven is verreweg het meest belangrijke doel voor alle vormen van kinderopvang. Het is de basis van elk handelen in de kinderopvang. Ieder kind heeft het gevoel van vertrouwen en veiligheid nodig.

Het ervaren van emotionele veiligheid bij kinderen vindt plaats wanneer er gereageerd wordt op zijn signalen en behoeftes. Geruststellen en troosten zijn hierbij belangrijk. Het omvat ook het accepteren van gevoelens van kinderen en het verwoorden van de gevoelens met name bij jonge kinderen die zichzelf nog niet goed kunnen uitdrukken. Een belangrijke voorwaarde hiervoor is het rekening houden met karakter, eigenheid, stemming, ontwikkelingsfase van het kind en het inspelen op de emoties van het kind. Bij emotionele veiligheid hoort ook het leren omgaan met eigen gevoelens van een kind. Door een goede hechtingsrelatie met de opvoeder weet een kind dat het altijd op steun kan rekenen van de opvoeder en voelt het zich veilig. Kinderen die zich veilig voelen, durven de wereld te gaan verkennen en ontdekken.

Wat doen wij om dit te bereiken?

Wij bieden emotionele veiligheid aan kinderen door:

1. De interactie tussen de PM'er en het kind

Veiligheid creëren wij door te werken met vaste gezichten op de vaste stamgroep/basisgroep. Elk kind krijgt een eigen mentor toegewezen. Dit is een van de vaste gezichten die het kind het meest ziet. De mentor houdt de ontwikkeling van de kinderen bij door middel van kind registratie observatieboekjes en het invullen van peuterestafettes. De kinderen, maar ook de ouders, leren zo de pedagogisch medewerkers beter kennen. Hierdoor wordt een gevoel van veiligheid en vertrouwen gecreëerd. Dit is de basis voor een relatie. Voor een kind is een emotionele band met een volwassene nodig om zich veilig te kunnen voelen. Van belang is dat de volwassene zich dan inlevend reageert, ontvankelijk is voor signalen van het kind, emotioneel ondersteunt en het kind de ruimte geeft. Op deze manier ontwikkelt het kind basisvertrouwen, ontstaat er een emotionele band en het besef dat er altijd iemand is op wie hij/zij terug kan vallen.

Het opbouwen van een vertrouwensrelatie begint al bij het wennen. Tijdens het wennmoment is altijd een vast gezicht aanwezig. Het kind wordt voorgesteld aan de PM'ers en de andere kinderen. Het kind wordt wegwijs gemaakt op de groep door een rondleiding te geven door de groepsruimtes en te laten zien welk spelmaterialen er allemaal zijn. Er wordt veel ruimte aan het kind gegeven om zelf ook rustig te spelen. Dit biedt de PM'er tegelijkertijd ook de kans om het kind te observeren.

Uit onderzoek is gebleken dat vier interactievaardigheden samenhangen met het welbevinden en de ontwikkeling van kinderen, zowel in de thuissituatie als in kinderopvangsituaties (Riksen-Walraven, 2006). Dit zijn:

- *Emotioneel ondersteunen*

Emotionele ondersteuning bieden is een gevoel van geborgenheid geven aan het kind, zodat het zich veilig en op zijn gemak voelt. Hierdoor kan een kind zijn aandacht richten op zijn omgeving en is hij vrij om nieuwe indrukken op te doen en te leren van wat hij ervaart. Concreet betekent 'emotioneel ondersteunen' dat de opvoeder op een positieve manier duidelijk zijn of haar betrokkenheid laat blijken bij wat het kind doet en ervaart (troosten, complimentjes geven, aanmoedigen, interesse tonen).

- *Respect voor autonomie*

Wanneer een kind zich emotioneel ondersteund voelt door de opvoeder, gaat het op verkenning uit. Het is van belang dat de opvoeder het kind daarbij zo veel mogelijk de ruimte geeft en het respecteert in zijn autonomie. In de praktijk van de opvoeding betekent 'respect voor autonomie' de zelfstandigheid bevorderen en de eigenheid van het kind respecteren.

- *Structuur bieden en grenzen stellen*

Om tegemoet te komen aan de groeiende behoefte aan zelfstandigheid en autonomie van het kind is het van belang dat een kind ervaart dat er een vaste structuur is en dat er grenzen zijn. Hoewel dit aspect tegenover het vorige lijkt te staan (hoe meer regels, hoe minder ruimte voor eigen inbreng van het kind), geeft het bieden van structuur juist het houvast dat nodig is voor het kind om zelfstandig activiteiten te ondernemen.

- *Informatie en uitleg geven*

Om de wereld te leren begrijpen, heeft een kind informatie en uitleg nodig. Het is belangrijk dat de informatie en uitleg aansluit bij de behoefte, de belevingswereld, de aandacht en het ontwikkelingsniveau van het kind. Naarmate de informatie van betere kwaliteit is, draagt deze meer bij aan de ontwikkeling van het kind. Het kind kan met de informatie zelfstandig verder waarmee hij bezig is, krijgt het gevoel dat hij serieus genomen wordt, en wordt zekerder van zichzelf.

2. De interactie tussen kinderen

Naast een veilige band creëren tussen de PM'ers en het kind, richten wij ons ook op de relaties tussen de kinderen onderling. Door een vaste groep kinderen te hebben kunnen kinderen sociale relaties met elkaar aangaan. Ze leren om elkaar te kunnen vertrouwen en op elkaar te kunnen bouwen. Als ze elkaar vaker zien, leren ze elkaar kennen en wordt het makkelijker om samen dingen te ondernemen, te spelen en te ontdekken. Het doel is dat ieder kind zich veilig voelt in de groep. Daarom is er ruimte voor kinderen om onderling te spelen, maar ook conflicten op te lossen. Als kinderen er niet uitkomen kan de leidster bemiddelen.

Als PM'er kijken wij dus goed naar de behoeftes van het kind en door hierop in te spelen laten wij aan de kinderen merken dat wij er voor ze zijn, dat ze kunnen vertrouwen op de PM'ers. Ook de leeftijdsgenoten dragen bij aan de emotionele veiligheid, zij kunnen vriendschappen opbouwen. De PM'ers geven hier sturing aan door bijvoorbeeld kinderen te stimuleren om met elkaar te spelen. Ook leren wij de kinderen om hun eigen grenzen bij anderen aan te geven en stimuleren wij het zeggen van 'Nee' of 'Stop hou op' als een ander kind gedrag vertoont dat het niet leuk vindt. Ook stimuleren wij om de leidster erbij te roepen en te vertellen wat er aan de hand is. Zodat de PM'ers kunnen helpen bij het oplossen van conflicten.

3. De binnen- en buitenruimte

Wij hanteren een vaste basisgroep met de groepsruimte als herkenbare en vertrouwde plek. De ramen zijn voorzien van het logo van De Parel waardoor de kinderen ons ruimtes van veraf kunnen herkennen. De binnenruimte is hygiënisch en kinderen kunnen vrij en veilig bewegen. Er zijn verschillende hoeken gecreëerd waardoor kinderen worden gestimuleerd om verschillende soorten spel te doen. De hoeken zorgen ook voor een veilige, huiselijke en geborgen sfeer. Er is plek om rustig te spelen, alleen of samen. Een kind kan zich bij ons letterlijk terugtrekken in een hoekje om ongestoord te kunnen spelen. Er is genoeg spelmateriaal zodat kinderen uitgedaagd worden en zich kunnen ontwikkelen en op ontdekkingstocht kunnen gaan. Voordat kinderen bij ons komen wordt er eerst gewend zodat de omgeving vertrouwd en veilig wordt. Dit doen wij volgens ons wenbeleid. Deze is te vinden in paragraaf 7.8. Doordat wij gevestigd zijn in een basisschool hebben wij een buitenruimte die veel mogelijkheden biedt om te bewegen en te ontdekken. We gaan zo vaak mogelijk met de kinderen naar buiten om te wandelen, te bewegen en de omgeving te verkennen.

4. De activiteiten

Wij creëren een voorspelbare omgeving voor kinderen door regelmaat en continuïteit (werken met vaste PM'ers). Zo hanteren wij een dagritme en leggen wij uit wat we op een dag gaan doen. Dit houdt in dat wij vaste activiteiten op vaste tijden aanbieden zoals de eetmomenten, slaap en rust momenten. Hierbij horen ook vaste rituelen zoals verjaardagen vieren, kringliedjes en feestdagen

vieren. Terugkerende momenten bieden een gevoel van veiligheid. Sommige activiteiten staan niet vast. Activiteiten zoals buiten spelen zijn afhankelijk van het weer. Onder de 0 graden spelen wij niet buiten of als het veel regent. Andere activiteiten zijn ook afhankelijk van het thema en wat past bij de belevingswereld van de kinderen. Dit zorgt bij kinderen voor een gevoel van zekerheid en structuur. Samen met groepsregels biedt dit duidelijkheid en veiligheid. Er worden geen activiteiten opgelegd, kinderen mogen ook zelf kiezen.

5. De spelmaterialen

De PM'er zorgt voor een omgeving waarin kinderen kunnen spelen. Dit doet de PM'er door de binnenruimte aan te kleden en hoeken te creëren. In de binnenruimte bevinden zich open kasten. Hierdoor kunnen kinderen zelfstandig speelgoed kiezen en pakken. Het speelgoed is afgestemd op de ontwikkelingsfase en belevingswereld van de kinderen.

4.1.2 Persoonlijke competenties

Definitie

Elk kind doorloopt dezelfde fasen, maar niet elk kind doet dat in hetzelfde tempo. Kinderen moeten de mogelijkheid krijgen om vaardigheden (competenties) te ontwikkelen. Het gaat hierbij om zowel de ontwikkeling van de persoonlijkheid van kinderen als om de ontwikkeling van hun talenten. Persoonlijkheden ontwikkelen gaat bijvoorbeeld over steeds meer zelfstandig kunnen zijn, zelfvertrouwen ontwikkelen frustratietolerantie. Het betekent ook een eigen identiteit ontwikkelen en steeds beter weten wat je wilt en wat je wel en niet goed kunt. Talentontwikkeling kan op allerlei gebieden plaatsvinden: op intellectueel, lichamelijk en creatief gebied. Dit gebeurt spelenderwijs, met aandacht voor de leeftijd en persoonlijkheid van het kind.

Wij maken onderscheid in zeven competentiegebieden:

1. Emotionele competentie: het gevoel er te mogen zijn en op anderen te kunnen vertrouwen
2. Motorisch-zintuiglijke competentie: streven naar zelfstandigheid en zelfredzaamheid
3. Cognitieve competentie: de behoefte om de wereld om je heen te begrijpen
4. Communicatieve competentie: jezelf kenbaar willen maken in taal
5. Creatief-beeldende competentie: jezelf uiten in beweging, geluid en materiaal
6. Sociale competentie: inzicht in het 'eigen ik' in relatie tot anderen
7. Morele competentie: erbij willen horen en streven naar waardering en goedkeuring

Wat doen wij om dit te stimuleren?

Wij leren kinderen persoonlijke competenties door:

1. De interactie tussen de PM'er en het kind

De Parel biedt kinderen de kans om met de PM'ers en andere kinderen hun sociale en andere vaardigheden te ontwikkelen. Wij bieden een uitdagende omgeving aan de kinderen waardoor zij zich in hun eigen tempo kunnen ontwikkelen. Spelenderwijs krijgen kinderen de ruimte om dit zelf en samen te leren. De PM'ers wisselen hun rol af tussen sturen, het verrijken van spel en het vrijlaten bij het spelen. De ene keer zijn de PM'ers toeschouwers bij het spel, de andere keer spelen zij samen met de kinderen en brengen zij iets in het spel om de creativiteit nog meer te bevorderen. Bijvoorbeeld een idee voor een rollenspel of een techniek bij het knutselen. Tijdens het spel kijken wij ook naar de behoeftes en interesses van de kinderen. Soms leeft een bepaald onderwerp heel erg bij de kinderen en dan bieden wij activiteiten aan die hierop aansluiten.

Wij geven de kinderen ook veel complimenten wat bijdraagt aan hun zelfvertrouwen. Wij benoemen wat wij fijn vinden en wat hij/zij goed heeft gedaan. Als een ouder BSO kind bijvoorbeeld een jong BSO kind helpt dan zeggen wij: “Wat super lief van jou Naomi dat jij Giovanni hebt geholpen met het aandoen van zijn schoenen. Nu kunnen wij sneller naar buiten!” Pro-sociaal gedrag wordt zo ook gestimuleerd.

Daarnaast geven wij kinderen de ruimte om dingen te leren en zelf op te lossen. De PM'ers stimuleren exploratiegedrag van de kinderen door hen aan te moedigen, te ondersteunen en zich soms bewust afzijdig te houden in bepaalde situaties. Een kind die vastzit met de banden van de fiets zal verschillende acties ondernemen om los te komen. Als de PM'er gelijk ingrijpt en het kind bevrijdt, belemmert dit de ontwikkeling van een kind. Een kind leert door vallen en opstaan, door dingen uit te proberen. Als een kind zelf een manier heeft gevonden om zich te bevrijden, zal het deze manier een volgende keer weer gebruiken. De PM'ers geven kinderen het vertrouwen dat zij situaties zelf aan kunnen en bieden hun zo de mogelijkheid om zich in eigen tempo, op eigen niveau en binnen de mogelijkheden te ontwikkelen.

We vinden het ook belangrijk om veel te praten met de kinderen. Dit zal met elk kind anders zijn en de gesprekken zijn op verschillende niveaus. Kinderen begrijpen meer dan je denkt en ze leren veel van het luisteren naar anderen. We schenken veel aandacht aan het ontplooiën van de creatieve kant van het kind. Het is voor een kind een mogelijkheid zich te uiten, de fantasie te prikkelen en daagt uit tot het uitproberen van technieken. We bieden het kind hiervoor de materialen en stimuleren dat het kind zijn eigen creatie maakt. Elk kind heeft de behoefte dingen zelf te doen, van die behoeften maken wij op de BSO gebruik en we stimuleren die behoefte ook. Verder prikkelen we de kinderen door ze dingen zelf te laten proberen en zelf op te lossen en niet direct in te grijpen als de dingen niet helemaal gaan zoals ze moeten gaan. We gaan er van uit dat een kind moet kunnen leren van zijn eigen ervaringen en fouten. Als iets dan gelukt is, zal het kind dat ervaren als een overwinning en zich uitgedaagd voelen ook andere dingen zelf uit te proberen.

2. De interactie tussen kinderen

Wij hechten grote waarde aan stabiele, vaste groepen met de kinderen en PM'ers. Door de aanwezigheid van bekende leeftijdsgenoten voelen kinderen zich vertrouwt en veilig om hun eigen kunnen te laten zien aan anderen. Tijdens het knutselen of kringgesprekken stimuleren de PM'ers onderlinge interacties. Wij stimuleren en bevorderen goede relaties tussen kinderen onderling. Dit bevordert ook de kwaliteit van hun interacties in spel.

3. De binnen- en buitenruimte

Wij hebben de ruimtes dusdanig ingericht dat ze de creativiteit bij kinderen bevorderen. Zo hebben wij verschillende hoeken in onze lokalen zoals een huishoek, bouwboek en leeshoek. Ook wordt het eigen initiatief van de kinderen bevorderd doordat de inrichting is aangepast aan hun lengte. Zo zijn bijvoorbeeld de kasten laag en open zodat zij zonder hulp iets kunnen pakken. Al het materiaal is afgestemd op de leeftijden van de kinderen.

Het buiten spelen is eveneens een dagelijks terugkerend ritueel tenzij de weersomstandigheden dit niet toelaten. Buitenspelen is gezond en bevordert de sociaal-emotionele, motorische en zintuiglijke ontwikkeling. Het stimuleert de sociale ontwikkeling, want het is een manier om met elkaar om te leren gaan. Het is ook goed voor de motoriek doordat een kind letterlijk leert vallen en opstaan, rennen en risico's nemen. Op de ontdekkingsreis buiten worden ook de zintuigen geprikkeld doordat ze de bladeren van de bosjes ruiken, met hun handen in de modder kunnen spelen en veel om hen heen zien.

4. De activiteiten

Kinderen leren door spelen, door zelf keuzes te maken in materiaal, activiteiten en spel. Wij bieden verschillende activiteiten aan om spelenderwijs verschillende ontwikkelingsgebieden te stimuleren. Wij bieden activiteiten aan die uitnodigen tot spelen, ontdekken en ervaren. Volgens Reggio Emilia is het proces belangrijker dan het resultaat. Bij ons krijgen kinderen keuzevrijheid. Ze mogen zelf kiezen of ze deelnemen aan de aangeboden activiteit of dat ze liever vrij willen spelen. We vinden het belangrijk dat het kind zich op zijn eigen manier kan ontplooien volgens zijn eigen interesses en talenten. Wij geven ruimte aan de kinderen om eigen initiatieven te verwezenlijken en eigen ideeën uit te voeren met betrekking tot het uitvoeren van een activiteit. Dit zorgt er ook voor dat kinderen zelfvertrouwen, zelfredzaamheid, interesses en andere persoonlijkheidskenmerken leren ontdekken. Andere keren nodigen wij een extern persoon uit om bijvoorbeeld een workshop te geven op het gebied van sport, dans of creativiteit.

Door te werken met thema's zorgen wij voor extra inspiratie en stimulatie in het spel. De inrichting en aankleding van de lokalen worden afgestemd op het thema van die maand. Dit zorgt ervoor dat geïnspireerd worden en werkt ondersteunend bij activiteit. Het thema komt dan echt tot leven en tot uiting.

5. De spelmaterialen

We bieden hun een uitdagende omgeving waarin hun nieuwsgierigheid geprikkeld wordt en ze de mogelijkheid hebben om te ontdekken. Het spelmateriaal is daarop uitgezocht. Het materiaal is stevig, divers en duurzaam. Het spelmateriaal is afgestemd op verschillende leeftijden en ontwikkeling van het kind. Zo hebben wij speelgoed dat fantasiespel/rollenspel stimuleert, maar ook constructiespel door middel van een bouwhoek en een werkbank met gereedschap. Verder staat het speelgoed op vaste plekken in de hoeken. Het speelgoed is overzichtelijk opgeborgen in open kasten waar de kinderen zelf bij kunnen.

Door middel van spel worden situaties en mogelijkheden nagebootst en geoefend. Ze leren problemen op te lossen. Door deze handvatten aan te bieden, begeleiden wij de kinderen in het ontwikkelen van hun persoonlijke competentie. Ieder kind heeft verschillende interesses en mogelijkheden. Wij vinden het belangrijk om hierop in te spelen. Het kind krijgt de ruimte om eigen interesses te ontdekken en tot uiting te brengen. Belangrijk is dat het kind dit in eigen tempo doet.

De ontwikkelingsgebieden

1. Emotionele competentie: het gevoel er te mogen zijn en op anderen te kunnen vertrouwen

Kinderen zijn trots op wat ze kunnen en willen dit laten zien en delen 'Kijk, ik mag er zijn.' Het gevoel er te mogen zijn en op anderen te kunnen vertrouwen ontstaat bij kinderen in relatie met anderen. De PM'ers geven kinderen vertrouwen en waardering. Kinderen zoeken daardoor steun bij de PM'ers en laten zich troosten. Naarmate kinderen ouder worden, worden ze bewust van zichzelf (identiteit, sekse, leeftijd en persoonlijke kenmerken).

Het zelfbeeld wordt gevormd door hoe ouders en andere personen met het kind omgaan. Hoe positiever het zelfbeeld, hoe meer vertrouwen het kind zal hebben. De pedagogisch medewerkers bij kindercentrum de Parel hebben daarom ook als uitgangspunt dat er veel positieve aandacht aan het kind wordt gegeven. Dit uit zich door een kind te "prijzen" als hij/zij iets goed doet, een aai over de bol of een extra knuffel tussendoor.

Zelfvertrouwen ontwikkelt een kind door succeservaringen, positieve reacties van de pedagogisch medewerkers en merkt dat het zelf invloed heeft op de relatie met andere mensen. Een manier om een kind vertrouwen in zichzelf te laten krijgen is om te laten ervaren wat het zelf of met steun van een pedagogisch medewerkster kan. Een kind zal sneller aan iets nieuws beginnen wanneer hij/zij uit ervaring weet dat de pedagogisch medewerker nooit iets zal laten doen wat nare gevolgen heeft. De pedagogisch medewerkers stimuleren het zelfvertrouwen van een kind door elk kind te accepteren als een uniek medemens, met eigen mogelijk- en onmogelijkheden.

De eigen mogelijkheden worden gestimuleerd door ruimte te geven om kind te zijn, door fouten te accepteren en door ruimte te geven om te experimenteren. Ook geven de PM'ers het kind zoveel verantwoordelijkheid als het kind aan kan. Niet te veel, maar ook niet te weinig.

2. Motorisch-zintuiglijke competentie: streven naar zelfstandigheid en zelfredzaamheid

Jonge kinderen hebben een aangeboren drang om dingen zelf te doen. Eerst binnen de relatie met hun ouders/verzorger en in een later stadium zelfstandig: *'Kijk ik kan 't zelf, het lukt me.'*

Een goede motoriek is een belangrijke voorwaarde voor samen spelen. Kunnen meedoen met motorische spelletjes zoals klimmen, rennen en klauteren is belangrijk in het sociale contact. Kinderen worden competent in grof motorische vaardigheden (kruipen, lopen, rennen, springen en glijden) en fijn motorische vaardigheden (blokjes, papier, verf, puzzels). De pedagogisch medewerker stimuleert en motiveert de kinderen om te oefenen met bijvoorbeeld springen of kleuren.

Kinderen hebben plezier in zintuiglijke ervaringen (voelen, ruiken, horen, proeven en zien). De pedagogisch medewerker zorgt voor een breed activiteitenprogramma waar ook wordt ingespeeld op het oefenen van de zintuigen.

De PM'er stimuleert zelfstandigheid bij de kinderen. Tijdens de dagelijkse bezigheden op de BSO worden de kinderen betrokken bij het proces. Enkele voorbeelden hiervan zijn: bij de maaltijden, het slapen, op de groep spelen, naar buiten gaan en bij het opruimen. Daarbij is het natuurlijk van groot belang dat er goed naar de kinderen wordt gekeken en naar hun vaardigheden. Wij prikkelen hen zoveel mogelijk om dingen zelfstandig uit te voeren. Als het lukt, juichen wij dat natuurlijk toe, zodat ze trots op zichzelf zijn. Van zelfstandigheid krijgen kinderen zelfvertrouwen. Dat is de basis voor hun ontdekkingstocht, zodat een kind op zijn/haar eigen manier en eigen tempo kunnen ontwikkelen.

3. Cognitieve competentie: de behoefte om de wereld om je heen te begrijpen

Jonge kinderen zijn kleine onderzoekers, ze willen hun wereld snappen: hun sociale wereld, gevoelswereld en natuur. Kinderen verruimen hun wereld door het ontdekken van nieuwe dingen: *'Kijk, ik voel, denk en ontdek.'*

Naarmate kinderen ouder worden, doen ze steeds meer kennis op. Tussen de 4-6 jaar hebben kinderen een flinke groei van de woordenschat en zinsbouw. Zij kunnen zich steeds beter en langer concentreren op iets en onthouden meer en langer (een kind kan vertellen met wie en wat het heeft gespeeld op een specifieke dag in het verleden). De kinderen leren emoties beter begrijpen en kunnen ze benoemen. Een kind leert abstracter denken en kan daardoor ordenen, meten, tellen en vasthouden aan een plan. Verbanden tussen gebeurtenissen worden geleerd door oorzaak en gevolg. Vanaf 4 jaar gaan kinderen abstracter denken en hebben ze geen fysieke materialen nodig in het rollenspel. Door te zitten op de grond kunnen zij zich voorstellen dat ze in een auto zitten.

4. Communicatieve competentie: jezelf kenbaar willen maken in taal

Zelfs de allerjongsten kinderen hebben vaardigheden om zichzelf kenbaar te maken, door geluidjes, gebaren, kijken en oogcontact. Dus eerst door geluiden en daarna door taal: *'Luister, ik kan het zelf zeggen.'*

Taal is een belangrijk middel om inzicht te krijgen in de omringde wereld. Een kind vraagt/krijgt in taal uitleg of hulp. De pedagogisch medewerkster speelt hierin een actieve rol door veel tegen het kind te praten. Zoveel mogelijk wordt op elke taaluitdrukking van het kind gereageerd; van de eerste klanken die een baby maakt tot de vragen en verhalen van een peuter. Er wordt door de pedagogisch medewerkster geen brabbeltaal gesproken of nagepraat. Ter stimulering van de taalontwikkeling organiseert de pedagogisch medewerkster verschillende activiteiten, zoals zang of taalspelletjes met verschillende klanken en/of geluiden. Met het verwoorden van alle begrippen en het laten ontdekken wordt de woordenschat bij een kind vergroot.

De pedagogisch medewerker praat met woorden. Zij verwoordt alles wat zij doet en ziet. Voorbeeld: Tijdens een activiteit geeft de pedagogisch medewerker aan wat zij vastheeft, wat er op tafel ligt en wat ze gaan doen. Aan de hand van een voorbeeld kan ook uitgelegd worden wat voor activiteit er gedaan gaat worden door te benoemen wat je ziet. Daarnaast wordt er ook voorgelezen om de woordenschat van kinderen te vergroten. Samen kijken en naar begrippen van plaatjes is hier ook onderdeel van. Tijdens kringgesprekken wordt de taal van kinderen ook verder gestimuleerd. Door allerlei dagelijkse gebeurtenissen te bespreken ontstaat er structuur in de wereld van het kind. De pedagogisch medewerkster legt daarbij uit, benoemt dingen en nodigt de kinderen uit om zichzelf te verwoorden.

Ook lichaamstaal (non-verbaal) speelt een belangrijke rol op beide groepen, zodat kinderen leren de non-verbale communicatie te begrijpen en te gebruiken.

5. Creatief-beeldende competentie: jezelf uiten in beweging, geluid en materiaal

Ritmes en bewegen en zanggeluid maken horen bij de natuur van mensen. Evenals de neiging om zich uit te drukken in materie: *'Kijk, ik kan dansen, zingen en iets maken.'*

Competenties die kinderen leren en die pedagogisch medewerkers oefenen met de kinderen zijn:

- Dans en beweging
- Zingen en muziek maken
- Tekenen, verven en beeldende uitingen
- Bouwen en constructies van klein en groot materiaal

Fantasie is een belangrijk middel om alle ervaringen te verwerken en het zich eigen te maken. Wij vinden het belangrijk dat de fantasie van een kind tot zijn recht komt en hun creativiteit wordt aangemoedigd. Dus ook creativiteit in denken. Creativiteit vergroot het probleemoplossende vermogen van het kind. De creatieve ontwikkeling wordt gestimuleerd door verschillende materialen en creatief spel. Wij bieden veelzijdig materiaal aan waardoor kinderen bezig kunnen zijn met kleuren, vormen, seizoenen, etc. Door vrij spel aan te moedigen stimuleren wij het onderzoeken vermogen van kinderen. Ze leren eigenschappen van materialen kennen, waarbij het resultaat nog niet belangrijk is. Wij hechten waarde aan het proces van het spel. Wij stimuleren de eigen inbreng van kinderen door hen te vragen waarmee ze willen spelen of wat voor speelgoed ze graag nog willen hebben op de groep.

6. Sociale competentie: inzicht in het 'eigen ik' in relatie tot anderen

Sociale competenties ontstaan net als de emotionele competentie veel in relatie met andere mensen. De pedagogisch medewerker stimuleert en begeleidt kinderen in de verschillende fases die zij binnen de kinderopvang doorlopen: *'Kijk, we doen het samen.'*

Kinderen vragen hulp en ontvangen dit van de pedagogisch medewerker. (Een pedagogisch medewerker helpt bijvoorbeeld bij het aan- en uitkleden, nadat een kind om hulp heeft gevraagd).

Kinderen leren hulp vragen en ontvangen van andere kinderen. De pedagogisch medewerker stimuleert dit door het te benoemen en te oefenen met de kinderen, bij bijvoorbeeld de jas en schoenen aandoen.

Het gevoel hebben om erbij te horen (kinderen worden erbij betrokken door de pedagogisch medewerker. Zij geven de kinderen complimenten en ieder kind wordt afzonderlijk genoemd in de begroetingskring).

Kinderen leren rekening houden met de gevoelens van anderen en zich daarin te verplaatsen. De pedagogisch medewerker doet dit door een open en warme relatie aan te gaan met kind, waarin het kind zijn of haar gevoel kan uiten en waar iets mee gedaan wordt. Daarnaast stimuleren de PM's pro sociaal gedrag tussen kinderen, voor elkaar te zorgen, naar elkaar te luisteren en conflicten onderling op te lossen.

7. Morele competentie: erbij willen horen en streven naar waardering en goedkeuring

Jonge kinderen willen er graag bij horen en verlangen naar goedkeuring. Kinderen leren wat goed en kwaad is en hoe het is om verantwoordelijk te zijn: *'Kijk, ik ben een lief, goed kind.'*

De pedagogisch medewerker leert de kinderen hun emoties te uiten op een acceptabele manier. Dit doen zij door een open relatie te hebben met de kinderen waarbij ieder kind zich veilig voelt en gehoord wordt. De pedagogisch medewerker leert kinderen dat hun eigen handelen invloed kan hebben op de omgeving, door het te benoemen naar de kinderen. Zowel welke invloed het heeft op het kind als op de omgeving. Pedagogisch medewerkers maken kinderen hiervan op een positieve manier bewust. Daarnaast wordt geleerd om respect te hebben voor verschillen tussen mensen, morele gevoelens te uiten zoals trots en schuld.

4.1.3 Sociale competenties

Definitie

De ontwikkeling van sociale competenties betreft voornamelijk sociale kennis en vaardigheden zoals communiceren, samenwerken, anderen helpen, conflicten voorkomen en oplossen. Voor kinderen is het van belang om hier op jonge leeftijd al mee te beginnen en mee bezig te zijn. Het aanleren van deze sociale competenties zorgt ervoor dat het kind op latere leeftijden hier bewuster mee om kan gaan.

Wat doen wij om dit te bereiken?

Wij leren kinderen sociale competenties door:

1. De interactie tussen de PM'er en het kind

De PM's fungeren als rolmodel over hoe je met andere mensen omgaat. De leidsters gaan respectvol met de kinderen om. Er wordt bijvoorbeeld met peuters specifiek op ooghoogte van het kind gepraat. De leidsters gaan door hun knieën om een kind aan te spreken en gebruiken daarbij een rustige toon. Door op goede wijze met de kinderen om te gaan, nemen de kinderen dit ook over. De PM's zorgen voor een goede groepsdynamiek en houden in de gaten of kinderen worden

buitengesloten, er conflicten zijn tussen kinderen en hoe de kinderen van verschillende leeftijden met elkaar omgaan. De PM'ers hebben bij de peuters vooral nog een sturende houding, bij de kinderen van de onderbouw nemen de PM'ers een minder sturende houding aan. Zij is meer een toeschouwer die ingrijpt wanneer dat echt nodig is. Kinderen hebben de ruimte nodig om conflicten aan te gaan en deze zelf te leren oplossen. De PM'ers stimuleren kinderen om voor zichzelf op te komen en dat op een juiste manier te verwoorden. Zo vertellen wij aan een kind wat het in het vervolg kan zeggen als een andere kind iets doet wat hij niet leuk vindt. Dan herhalen wij het samen en zien wij erop toe dat het kind het in het vervolg ook zegt.

2. De interactie tussen kinderen

Volgens de Reggio Emilia-benadering zijn de kinderen elkaars 'pedagogen'. Zij leren van elkaar. Door samen dingen te ondernemen leren kinderen dat zij op elkaar moeten wachten en elkaar kunnen helpen. Dit leren kinderen door samenspel, samen aan tafel te zitten, wachten tot iedereen iets te drinken heeft, conflicten samen op te lossen. Wij laten de kinderen eerst zoveel mogelijk zelf naar oplossingen zoeken en bieden uiteraard hulp wanneer zij dat nodig hebben. Peuters spelen vaak nog naast elkaar en kijken dan naar elkaars spel. Vanaf 4 jaar gaan kinderen met elkaar leren spelen en voegen zij zich in elkaars spel. Ze ontwikkelen empathie en leren andere perspectieven in te nemen. De PM'ers stimuleren samenwerking tussen de kleinere en grotere kinderen. Zo stimuleren wij dat een ouder kind een kleiner kind helpt bij het aantrekken van de jas en schoenen als wij naar buiten gaan. Grotere kinderen krijgen meer uitdagende taken om de PM'ers te helpen. Zo kan een kind van 6 bijvoorbeeld gevraagd worden om samen met de juf een kast in elkaar te zetten.

Op de BSO worden andere sociale vaardigheden gevraagd dan op school. Op school bepaalt vaak de leerkracht wie er met elkaar gaan werken. Kinderen zitten in een klas met dezelfde leeftijdsgenoten. Op de BSO kunnen kinderen ook met jongere en/of oudere leeftijdsgenoten omgaan en van verschillende culturele achtergronden. Kinderen leren omgaan met elkaar en rekening met elkaar te houden. Ze leren functioneren in een groep en kunnen experimenteren. Oudere kinderen krijgen meer verantwoordelijkheid en soms speciale taken. Dit geeft hen de kans om vaardigheden als leiding te geven te leren in een groep.

3. De binnen- en buitenruimte

De binnenruimte is zo ingericht dat ze de creativiteit en sociale interacties bij kinderen bevordert. Het biedt verschillende mogelijkheden om samen te spelen of alleen. Zo hebben wij verschillende hoeken in onze lokalen zoals een huishoek, bouwboek en leeshoek. Tijdens spel krijgen de kinderen veel gelegenheid om verschillende sociale vaardigheden te oefenen. In de huishoek kunnen twee kinderen op een stoel aan een tafel zitten. Er kunnen meerdere kinderen tegelijk met auto's spelen. Om het overzicht te behouden gelden er wel regels zo mogen er bijvoorbeeld niet te veel kinderen tegelijk in de huishoek spelen.

4. De activiteiten

Gedurende de dag hebben wij verschillende activiteiten met verschillende groepsgroottes. De activiteiten bestaan onder andere uit gezamenlijke eetmomenten, toiletrondes, recreatieve activiteiten, ontwikkelingsgerichte activiteiten, buiten spelen. De kinderen leren van elkaar door op hun beurt te wachten, naar elkaar te luisteren, samen met elkaar dingen te ondernemen, omgaan met emoties in situaties waarin plezier, verdriet of boosheid worden geuit. Soms doen wij activiteiten met een klein groepje kinderen bijvoorbeeld als wij een gericht educatief spel spelen en soms met de hele groep bijvoorbeeld door een kringspelletje, in de gymzaal of tijdens het buiten spelen. We zorgen ervoor dat we verschillende kinderen bij elkaar in groepjes zetten zodat zij niet altijd met dezelfde kinderen omgaan indien dit het geval is.

Zo kunnen zij ook nieuwe vaardigheden leren als het gaat om sociale competenties. Bij elke activiteit houden wij rekening met de mogelijkheden en behoeftes van een kind.

5. De spelmaterialen

Wij hebben verschillende soorten spelmaterialen die uitnodigen tot zowel gezamenlijk als individueel spel. Zo zijn er gezelschapsspelletjes die kinderen samen kunnen spelen. Elke hoek biedt genoeg ruimte zodat er meerdere kinderen kunnen spelen. De autohoek heeft bijvoorbeeld een kast waarop gespeeld kan worden die bereikbaar is vanuit vier kanten. Bij het aanbieden van spel materiaal zorgen wij ervoor dat het uitdagend is en past bij de ontwikkelingsniveaus van de kinderen. Wij hebben regels opgesteld met de kinderen over het gebruik van speelgoed en hoe de kinderen daarmee om dienen te gaan. Zo wordt gestimuleerd om speelgoed te delen met andere kinderen. De PM'ers begeleiden de kinderen hiervan jongs af aan in. Zo zitten de PM'ers op de grond met kleine kinderen om voor te doen hoe zij speelgoed kunnen delen of hoe zij samen een spelletje kunnen spelen. Ook in de gymzaal en op het schoolplein stimuleren wij dat kinderen gezamenlijk spelen en bieden materiaal aan dat aanzet tot plezier.

4.1.4 Overdracht van normen en waarden

Definitie

Normen en waarden zijn voor ieder mens anders. Bij de opvoeding van het kind spelen normen en waarden een belangrijke rol. Waarden geven aan hoe belangrijk men iets vindt en hoe men over iets denkt. Waarden verschillen per cultuur. Normen vertalen de waarden in regels en voorschriften over hoe men zich hoort te gedragen. Om goed in de samenleving te kunnen functioneren is het van belang dat kinderen de normen en waarden van de samenleving waar zij deel van uitmaken leren kennen en ze daarna zich eigen te maken. Hierbij hoort ook cultuuroverdracht zoals: tradities, feesten, rituelen, kledingcodes, gewoontes in de samenleving en religieuze uitingen. In ons kindercentrum komen kinderen van verschillende culturen en sociale achtergronden met elkaar in aanraking. Het is een bredere samenlevingsvorm dan een gezin. Zo leren kinderen kennis maken met de diversiteit van de samenleving.

Wat doen wij om dit te bereiken?

Wij leren kinderen normen en waarden door:

1. De interactie tussen de PM'er en het kind

Een van de basiselementen waaruit gewerkt wordt is aanvaarding van en respect hebben voor de eigenheid van ieder kind. Wij benaderen de kinderen en respecteren elk kind als individu met eigen verschillende emoties, verstandelijke en lichamelijke mogelijkheden. De pedagogisch medewerkers respecteren de kinderen en collega's zoals zij zijn. Elk mens is anders dus ook elk kind is anders. Door de vertrouwensband tussen de PM'ers en de kinderen, kennen de PM'ers de kinderen en weten zij hoe zij het beste met een kind kunnen omgaan. Afhankelijk van het temperament, leeftijd en cultuur wordt rekening gehouden met de manier waarop kinderen benaderd worden.

Tevens proberen wij dit op de kinderen over te brengen door hen zelfrespect en respect voor andere kinderen bij te brengen. Ook respect voor de natuur en materiaal vinden wij belangrijk. Wij vinden het belangrijk om kinderen normen en waarden aan te leren van de samenleving waar zij deel van uitmaken. Nog belangrijker vinden wij het waarom. Daarom leggen wij aan de kinderen uit waarom bepaalde normen en waarden belangrijk zijn. Wij zien dit als een belangrijk aspect van opvoeden. Hier horen cultuuroverdracht en gedragsregels ook bij.

De pedagogische medewerkers hebben ten alle tijden een voorbeeldfunctie. Het gedrag van de PM'ers is erg belangrijk bij de morele ontwikkeling van kinderen. Kinderen leren immers door imitatie en socialisatie. Wij hanteren gedragsregels om aan te geven hoe wij met elkaar omgaan, wat gewenst gedrag is, wat wel en wat niet mag. Groepsregels worden voorgedaan en nageleefd. Hierbij wordt ook uitgelegd waarom iets belangrijk is. Wij benoemen bijvoorbeeld dat wij lief zijn voor elkaar en dat speelgoed delen lief is. Dit zorgt namelijk voor een fijne sfeer op de groep waar de kinderen het gezellig met elkaar hebben. Wij benadrukken ook dat kinderen voorzichtig met spullen moeten omgaan, omdat spullen centjes kosten en als iets mooi/heel blijft, hebben de kinderen er langer plezier van. Ook vinden wij het belangrijk dat kinderen eerlijk zijn en elkaar helpen.

Wij geven niet alleen richting aan het gedrag van de kinderen, wij corrigeren gedrag ook indien nodig. Als een kind rent op de groep wordt aan het kind gevraagd of het kan vertellen wat de regel is met betrekking tot rennen op de groep. De regel wordt herhaald: op de groep lopen wij, buiten mogen wij rennen. Als kinderen onenigheid hebben gemaakt, halen wij beide kinderen bij ons. Wij leggen aan het kind uit dat een ander kindje nu verdrietig is, hoe kunnen we dat oplossen? Wij leren wij dat onenigheid wordt goedgeemaakt door bijvoorbeeld "sorry" te zeggen, een knuffel, een handje of een kusje te geven. Een kind mag zelf kiezen tussen kusje, knuffel of handje. Wij leren aan het andere kind om voor zichzelf op te komen. Als een speelgoedje werd afgepakt vertellen wij aan het kind dat het moet zeggen dat hij dat niet wil of "stop hou op" te zeggen. Wij leren de kinderen ook respect aan door te vertellen dat het beleefd is om elkaar in de ogen aan te kijken en als je met elkaar praat een vriendelijke toon te gebruiken.

Tevens hebben wij een beleid om pesten tegen te gaan. Pesten en grensoverschrijdend gedrag wordt niet geaccepteerd op De Parel. Dit leggen wij ook aan de kinderen uit. Wij spreken kinderen aan op hun gedrag en draaien dat om in gewenst gedrag. Zo stimuleren wij de ontwikkeling van empathie en pro sociaal gedrag bij de kinderen.

2. De interactie tussen kinderen

Wij als PM'ers geven het voorbeeld hoe wij met andere mensen dienen om te gaan. Wij geven niet alleen richting aan het gedrag van kinderen, maar corrigeren ook indien nodig. Het gedrag dat de PM'ers vertonen wordt door de kinderen gekopieerd in hun eigen gedrag naar andere kinderen. Andersom leren kinderen ook van elkaar. De belangrijkste manier waarop kinderen normen en waarden eigen leren maken, is door de omgang met elkaar. Zoals gezegd hanteren wij groepsregels die wij met de kinderen hebben opgesteld en ook vaak herhalen. Wij hebben afspraken hoe wij met elkaar omgaan, wat wel en niet mag in de ruimte. Zo gaan wij respectvol met elkaar om, met de ruimte en het spelmateriaal. Wij wijzen elkaar op wat er gebeurt en verwoorden wat er gebeurt. Wij stimuleren de kinderen om rekening met elkaar te houden en de verschillende achtergronden van elkaar. De PM'ers houden toezicht op de kinderen, hoe zij met elkaar omgaan, hoe de sfeer in de groep is. Als kinderen niet tot een oplossing kunnen komen tijdens een conflict, geeft de PM'er sturing om het conflict op te lossen. Hierbij laat zij, zover passend bij de ontwikkeling van de kinderen, hen zelf tot een oplossing te laten komen.

3. De binnen- en buitenruimte

Door middel van kinderparticipatie worden kinderen betrokken over de inrichting van de groepsruimte. Er gelden afspraken over wat wel en niet mag in de verschillende ruimtes. Binnen mag er niet gerend worden, maar buiten wel. De groepsruimte netjes en gezellig houden is een taak voor iedereen.

4. De activiteiten

Door middel van activiteiten geven wij vorm aan de cultuuroverdracht. Zo leren wij door activiteiten tradities, feesten, rituelen, kledingcodes, gewoontes in de samenleving en religieuze uitingen. Nationale feestdagen worden bij ons uitgebreid gevierd. Zo doen wij aan de Koningspelen, hebben wij een Paasontbijt waarbij de PM'ers en kinderen in hun pyjama mogen komen, vieren wij Sinterklaas met een pietenbezoek en cadeautjes, hebben wij een Kerstbrunch. Door middel van kinderparticipatie worden kinderen betrokken over het programma voor de vakanties. Samen met de kinderen bepalen wij welke activiteiten wij zullen gaan doen. De kinderen ontwerpen zelf de flyer met het programma om aan de ouders en kinderen te laten zien. Verder werken wij met thema's waar wij de activiteiten op afstemmen. Zo praten wij over onderwerpen, knutselen wij, lezen wij boekjes voor over de thema's en doen wij spelletjes.

Wij leren kinderen ook wat rituelen zijn zoals bij verjaardagen. Eerst zingen wij liedjes, dan geven wij een cadeautje onder begeleiding van een liedje en daarna trakteert het kind. Ook zijn er regels betreft hygiëne zoals handen wassen na een bezoek aan de wc, na het buitenspelen en voor/na het eten. Ook leren wij de kinderen sociale normen. Als wij met de kinderen wandelen, leren wij de kinderen dat het aardig is om mensen te begroeten. Bijvoorbeeld door 'Goedemorgen meneer/mevrouw' te zeggen. Als iemand iets aardigs voor je doet, dan zeg je 'dankjewel'. Als een kind een feestje viert en iets uitdeelt stimuleren wij de kinderen om 'dankjewel' te zeggen. Wij leggen aan de kinderen uit dat als zij iets willen hebben zij dit wel netjes moeten vragen. Wij leggen bijvoorbeeld tijdens het eten uit dat als kinderen nog meer eten of drinken willen zij het bijvoorbeeld zo kunnen vragen: "Juf, mag ik nog een broodje?". Ook waarden en normen betreffende seksualiteit komen aan bod. Zo leggen wij aan de kinderen uit dat wij niet in ons blootje rondlopen, maar keuren doktertje spelen niet af zolang dit met kleren aan gebeurt. Ook moedigen wij kinderen aan om hun eigen grenzen aan te geven aan anderen.

5. De spelmaterialen

De hoeken zijn huiselijk ingericht en bevatten spelmaterialen die een weerspiegeling zijn van alledaagse situaties. In de huishoek kunnen kinderen op een stoel aan een tafel zitten. Er is een keuken met servies, keukengerei en voedselproducten. Wij stimuleren de kinderen om op een juiste manier met het servies om te gaan. Wij leren de kinderen bijvoorbeeld hoe je een tafel dekt en gaan samen met hen theedrinken. Aan het einde van de dag wordt de groep netjes opgeruimd.

4.2 De opvoedingsdoelen concreet uitgewerkt t.a.v. de ontwikkelingsfasen van kinderen

In de paragraaf hierboven is uitgewerkt welke pedagogische middelen wij inzetten om de doelstellingen van de kinderopvang te behalen. Deze informatie geldt voor alle kinderen die wij opvangen. Gezien kinderen zich in verschillende ontwikkelingsfasen bevinden, dienen wij daar als PM'ers rekening mee te houden en ons pedagogisch handelen af te stemmen op het ontwikkelingsniveau van kinderen. Daarom geven wij in deze paragraaf aanvullende informatie over hoe wij ons handelen afstemmen op de verschillende ontwikkelingsniveaus van kinderen. Hieronder wordt het voor de peuters en het schoolkind van de onderbouw beschreven.

▪ 4.2.1 De ontwikkeling van het schoolkind (4 – 12 jaar)

Tijdens de peutertijd waren belangrijke omgevingen het gezin, de opvang en (voor)school. In de kleutertijd wordt de omgeving van het kind steeds groter. Het gaat zich steeds meer richten op leeftijdgenoten. Van naast elkaar spelen in de peutertijd gaan kleuters meer complexe interacties hebben. Zoals onderhandelen, speelgoed delen, hanteren van omgangsregels en vriendschappen aangaan. Het is dus belangrijk dat kinderen leren om met andere kinderen om te gaan en communicatieve vaardigheden te ontwikkelen. Een kleuter zal ook leren om regels en gewoonten zich eigen te maken. Dit hoort bij het socialisatieproces dat vanaf baby begint. Bij een baby gaat het vooral om voeding, slapen en zindelijkheid. Een peuter leert dat hij niet altijd zijn zin kan krijgen, dus moet het leren om aandacht en behoeftebevrediging uit te stellen. De kleuter leert om instructies te volgen en opdrachten uit te oefenen. Een kleuter gaat zich ook identificeren met de rol van jongen of meisjes. In de kleutertijd leren kinderen steeds meer van elkaar door imitatie.

Bij het ouder worden van (school)kinderen zal het zorgen voor kinderen steeds meer overgaan in het begeleiden van de kinderen. De kinderen krijgen zelf steeds meer verantwoordelijkheid en keuzemogelijkheden om zich te ontwikkelen tot zelfstandig denkende en handelende mensen, met het vermogen voor zichzelf en anderen te zorgen. Veiligheid en vertrouwen zijn basisbegrippen binnen de opvang, net als de samenwerking met ouders waardoor afstemming over opvoeding van hun kinderen optimaal kan plaatsvinden. Naarmate de kinderen ouder worden zal steeds meer overleg met de kinderen plaatsvinden. Dit is om de ontwikkeling van het kind te kunnen blijven stimuleren, maar ook om de opvang zoveel mogelijk af te stemmen op de wensen en behoeften van de kinderen.

Emotionele veiligheid bij het schoolkind

4 – 12 jaar

- Zie paragraaf emotionele veiligheid bij peuters.

7 – 12 jaar

- De PM'ers weten wat de oudere kinderen aankunnen, leuk vinden, enthousiast maakt en sluiten daarbij aan
- De PM'ers hebben aandacht voor het ontwikkelingsniveau, de mate van zelfredzaamheid en de persoonlijke interesses
- Wij betrekken de oudere kinderen bij vraagstukken door te vragen naar hun mening en inbreng.
- Wij geven de oudere een eigen positie in de groep met meer zelfstandigheid en verantwoordelijkheid. Kinderen zijn bekend met de regels en afspraken hieromtrent.

Persoonlijke competenties bij het schoolkind

4 – 12 jaar

Kinderen vanaf 4 á 6 jaar bezitten en leren steeds meer cognitieve vaardigheden. Zo kunnen ze steeds meer concrete denkoperaties uitvoeren. Ze zijn in staat om te reflecteren, vanuit verschillende standpunten naar een situatie te kijken en een stelling te kunnen nemen. Het leert zich ook te verplaatsen in een ander. Een kind van de basisschoolleeftijd wordt minder egocentrisch en kan meer relativeren. Door logisch te redeneren en een toename van de concentratie en het geheugen van een kind kunnen kinderen effectieve strategieën toepassen. Deze leren ze ook te onthouden. Ze leren welke strategie het best toepasbaar is om een probleem op te lossen. Ze kunnen zichzelf inschatten en hulp inschakelen. Kinderen zijn op deze leeftijd erg ijverig, ze willen leren en presteren. Het inzetten van effectieve strategieën draagt bij aan het presteervermogen van een kind. Daarnaast kunnen kinderen zichzelf beter reguleren. Ze leren plannen, kunnen impulsen onderdrukken en krijgen meer grip op hun emoties. Deze emoties helpen bij het aangaan van sociale relaties en het vormen van een positief zelfbeeld. Kinderen krijgen meer zicht op hun vaardigheden en eigenschappen. Ze gaan zich ook vergelijken met anderen.

Wij bieden dezelfde activiteiten aan om verschillende ontwikkelingsgebieden te stimuleren. Wat wel verandert is het spelmateriaal, grotere kinderen mogen met wat kleiner/fijner materiaal spelen. Zoals strijkkralen. Daarnaast mogen kinderen van de onderbouw zelfstandig knippen, plakken en verven. Verder stimuleren wij de zelfstandigheid van kinderen en laten hen zelf kiezen wat zij willen doen. Op school moeten kinderen vaak al zoveel en moeten ze verplicht knutselen. Wij vinden het belangrijk dat de kinderen bij ons op de BSO doen wat zij leuk vinden. Sommige kinderen willen het liefste de hele tijd buiten spelen en anderen willen liever knutselen. Wel zorgen wij door het bieden van gestructureerde activiteiten waarbij de kinderen kunnen kiezen tussen twee activiteiten dat kinderen ook eens iets anders doen.

Sociale competenties bij het schoolkind

De morele ontwikkeling is van invloed op de sociaal-emotionele ontwikkeling. In de basisschoolleeftijd gaat groepsdruk een rol spelen, omdat leeftijdgenoten een grote rol spelen in elkaars leven. Acceptatie door de groep wordt dan ook belangrijk. Hiervoor moet een kind bepaalde communicatieve vaardigheden bezitten zoals inleven in een ander, rekening houden met een ander, luisteren, op zijn beurt wachten, delen, samenwerken, ruzies op een positieve manier oplossen.

Opvoeders kunnen een kind helpen om zich goed te ontwikkelen door in te spelen op de ontwikkeling door onderwijsondersteunend gedrag. Dit kan zich uiten door te vragen naar de schoolbeleving en het uitspreken van waardering voor gemaakt schoolwerk. Het motiveren kan bijdragen aan een goede werkhouding van een kind.

Een andere opvoedingsopgave kenmerkt zich door een democratische en warme opvoedingsstijl. Dit helpt een kind bij het ontdekken dat het een eigen mening heeft en deze mag verwoorden, dat het wordt geaccepteerd door zijn opvoeders. Dit kan bijdragen aan een positief zelfbeeld. Echter, wordt dit nog meer geleerd in de omgang met leeftijdgenoten. Het stimuleren van de omgang met leeftijdgenoten en het motiveren van samenspel draagt daarom bij aan zowel de cognitieve als sociaal-emotionele ontwikkeling van kinderen. Voor de lichamelijke ontwikkeling is het goed als kinderen samen fysiek bezig zijn. Samenspel waarin kinderen perspectief moeten nemen draagt bij aan het leren omgaan met en accepteren van leeftijdgenoten. Wanneer een kind minder egocentrisch is geworden, weet het dat er andere standpunten zijn en kan conclusies trekken. Hierdoor kan een kind zich weerbaar opstellen, wat van belang is in de sociale omgang, maar ook voor het zelfbeeld.

Opvoeders kunnen het kind ondersteunen door sociale situaties voor- en/of na te bespreken. Door een kind passende taken te geven erkent de opvoeder het kind als individu en komt het tegemoet aan de prestatiedrang en ijver van het kind in deze fase van de ontwikkeling.

4 – 12 jaar

- De PM'ers doen een beroep op de eigen verantwoordelijkheid van kinderen als ze hun gedrag willen bijsturen.
- De PM'ers stimuleren het zelfvertrouwen van kinderen door hen gelegenheid te geven vaardigheden die zij niet zo goed beheersen (b.v. lezen of tekenen) samen te oefenen
- Is alert op processen als pesten of kinderen van deelname aan groepsactiviteiten uitsluiten en bespreekt dit met de kinderen.
- Zorgt voor een gedifferentieerd aanbod aan activiteiten waarbij verschillende talenten aangesproken worden
- Kinderen worden actief betrokken bij het klaarzetten van dingen en opruimen
- De PM'ers geven ruimte om te spelen met vaste vriendjes, maar stimuleren ook het contact tussen kinderen die elkaar niet direct opzoeken.
- De PM'ers sluiten aan op de sociale omgangsvormen van meisjes en jongens (overdreven stoer, uitdagen, klieren, storen, roddelen, imiteren).

Overdracht van normen en waarden bij het schoolkind

4 – 12 jaar

- Geeft de kinderen veel zelfstandigheid
- Stimuleren van kinderen om zelf activiteiten te bedenken die bij het thema passen
- Stimuleren van actieve deelname

7 – 12 jaar

- Wij hanteren voor het gedrag van de oudere kinderen in bepaalde situaties aangepaste regels (op het schoolplein spelen zonder dat de PM'ers fysiek aanwezig zijn, alleen naar huis gaan op een bepaalde tijd)
- Op gepaste wijze hebben wij contact met de kinderen over morele dilemma's, seksualiteit, verliefdheid, fysieke ontwikkeling. Wij geven kinderen de ruimte om eigen verhaal te doen en oordelen niet

4.3 Het Pedagogisch handelen

4.3.1 Pedagogische competenties

De pedagogisch medewerkers geven inhoud aan dit pedagogisch beleid binnen Kindercentrum de Parel. Wij hebben dan ook een aantal competenties waar onze pedagogisch medewerkers aan moeten voldoen. Een pedagogisch medewerker:

Stimuleert de ontwikkeling van het kind

Dit betekent dat de pedagogisch medewerker:

- Een positieve uitstraling en een open houding heeft.
- De kinderen positief benadert.
- Betrokken is bij de kinderen, vanuit een professionele en bewuste houding.
- De ontwikkelingsfasen (her)kennen en materialen/activiteiten aanbieden die daarbij aansluiten.
- Kinderen de ruimte geeft en stimuleert om zelf dingen te ondernemen of te onderzoeken.
- Zich actief opstelt bij het aanbieden van activiteiten.
- De nadruk legt op het plezier dat kinderen hebben bij activiteiten en niet het resultaat.
- De kinderen verzorgt volgens de geldende hygiëne- en veiligheidsregels.

Is kwaliteitsgericht

Dit betekent dat de pedagogisch medewerker:

- Een actieve houding heeft naar ouders.
- Voorbeeldgedrag heeft naar de kinderen op gebied van taal, gezond eten, opruimen en stemgebruik.
- Opmerkingen of klachten van ouders serieus neemt en collega's raadpleegt.
- Een heldere en open overdracht geeft aan de ouders.
- Zich verantwoordelijk voelt voor de kinderen en Kindercentrum de Parel.
- Zich houdt aan de geldende richtlijnen hygiëne, protocollen, huisregels, etc.

Is flexibel en wil leren

Dit betekent dat de pedagogisch medewerker:

- Open staat voor andere ideeën, meningen en culturen.
- Respect heeft voor kinderen, ouders en collega's.
- Feedback kan en durft te geven, maar ook openstaat om te ontvangen.
- Open staat voor de ontwikkeling in de kinderopvang.
- Samen met collega's onderzoekt wat de behoeften van ouders en kinderen zijn.
- (Nieuwe) collega's in opleiding begeleidt.
- Aangeboden opleiding en trainingen/cursussen volgt.
- 1 maal per jaar een functioneringsgesprek heeft en 1 maal per jaar een beoordelingsgesprek.

Werkt samen en is betrokken met het hele team

Dit betekent dat de pedagogisch medewerker:

- Meewerkt aan de uitvoering van het pedagogisch beleid.
- Deelneemt aan vergaderingen en meewerkt aan een positieve en open sfeer.
- Ideeën uitwisselt met collega's en directie.
- Collega's en directie informeert over de kinderen of opmerkingen van ouders.
- Knelpunten signaleert en meedenkt over oplossingen.

4.3.2 Scholing van onze pedagogische medewerkers

Als pedagogisch medewerkers bieden wij graag blijvende en goede kwaliteit, daarin ligt een groot deel aan de permanente scholing van ons team. Voor ons team per groep en per pedagogisch medewerkster een opleidingsplan geschreven. Hierbij kun je onder andere denken aan:

- Taal cursus voor alle medewerkers op B2/3F niveau spreekvaardigheid. Dit is een verplichting voor alle PM'ers
- Kinder-EHBO. Dit is een verplichting voor al onze PM'ers (met jaarlijkse herhalingen).
- Verdiepingscursus in Reggio Emilia (kwaliteitsverbetering). Dit is een verplichting voor alle PM'ers

Onze PM'ers hebben minimaal een SPW-niveau 3 en/of niveau 4 afgerond en is qua taaleis niveau B2 wettelijk verplicht. Echter binnen onze organisatie wordt iedereen op niveau 3F geschoold. De PM'ers die nog niet op dit niveau zitten, zullen een module Nederlands 3F volgen. In deze module zal aandacht worden besteed aan het lezen, schrijven, luisteren, spreken en gesprekken voeren

Op ons kindercentrum hebben alle vaste pedagogisch medewerkers een geldig kinder-EHBO certificaat. Zo is er altijd een PM'er aanwezig met een geldig kinder-EHBO certificaat. Dit zorgt ervoor dat er snel en adequaat gehandeld kan worden bij ongevallen. Naast het kinder-EHBO certificaat hebben ook een aantal PM'ers en de directie het BHV certificaat.

Pedagogisch coach

Onze pedagogische-coaches fungeren als spil tussen het pedagogisch beleid en de uitvoering hiervan. De directeur en een beroepskracht vervullen de functie van pedagogische coach. Daarbij helpen de pedagogisch coaches medewerkers in het signaleren van knelpunten in hun werkzaamheden, kennis en vaardigheden en achterhaalt samen hun coaching behoeften. Samen wordt er een coaching plan opgesteld, op deze manier vindt er kwaliteitsverbetering plaats door het coachen, ondersteunen en adviseren van medewerkers bij de begeleiding van de groep kinderen (ook in complexe situaties).

Beleidsmedewerker

De directeur heeft ook de functie van beleidsmedewerker. Zij ontwikkelt het pedagogisch beleid. Het pedagogisch beleid vertaald de concrete activiteiten, methoden en/of instrumenten en leveren een bijdrage aan de implementatie van onze visie binnen kindercentrum de Parel. De pedagogisch beleidsmedewerker ontwikkelt niet alleen het pedagogisch beleid. Het pedagogisch beleid is veel breder dan alleen het pedagogisch beleidsplan. Naast het beleidsplan heeft dit ook te maken met verschillende protocollen en werkwijze wat wij toepassen in de pedagogische praktijk.

4.4 Stagiaires

Wij vinden het belangrijk een bijdrage te leveren aan de opleiding van toekomstige pedagogische medewerkers. Wij verwachten wel van de stagiaires dat zij zich professioneel opstellen binnen het kindercentrum. Bij De Parel hebben wij vaak studenten die stage komen lopen van verschillende opleidingen, maar die wel allemaal hetzelfde doel voor ogen hebben: het welzijn van een kind. De meest voorkomende stages zijn MBO Helpende Zorg en Welzijn niveau 2, MBO pedagogisch medewerker niveau 3 en 4, HBO of snuffelstages van een middelbare school.

Bij elke stagiaire passen wij het werk aan naar zijn/haar niveau en opleiding. Dit gaat altijd in overleg met de stagiaire en de contactpersoon van school. Elke stagiaire krijgt een vaste stagebegeleider aangewezen. De stagebegeleiders zijn pedagogisch medewerkers die gespecialiseerd zijn in het begeleiden van stagiaires en daarvoor een cursus hebben gevolgd bij Stichting Beroepsonderwijs Bedrijfsleven (SBB). Op dit moment zijn er drie PM'ers op de locatie Randstad die bevoegd zijn om stagiaires te begeleiden. Zij zijn verantwoordelijk voor het aansturen van het leerproces van de stagiaire en beoordelen stage opdrachten en examens. De taken van de stagiaires verschillen per opleiding, zo helpt een niveau 2 stagiaire bijvoorbeeld meer met het voorbereiden en ondersteunen van de pedagogisch medewerker. Denk hierbij aan het schoonmaken van de ruimtes voor de kinderen en het eten en drinken voorbereiden. Meer informatie over de taken is terug te vinden op de volgende website: <http://zorgen.nl/zorgfuncties/helpende-zorg-en-welzijn/>

Een stagiaire pedagogiek/pedagogisch werker ondersteunt de pedagogisch medewerker ook maar krijgt extra taken, zoals het observeren/verzorgen van kinderen, activiteiten aanbieden en helpen bij beleidstaken. Meer informatie over welke taken bij de opleidingen horen is terug te vinden op de volgende website: <http://www.pedagogischmedewerker.net/wat-doe-je-als-pedagogisch-medewerker/>

De stagiaires zullen ten alle tijden naast een pedagogisch medewerker werken en worden boventallig ingezet. Indien een pedagogisch medewerker alleen op de groep staat en niemand haar kan overnemen voor pauze, zal er een stagiaire MBO pedagogisch medewerker niveau 3 en 4 worden ingezet. Dit is maximaal voor een half uur.

5. Onze groep

5.1 Basisgroep met het maximaal aantal kinderen

Naam van de groep	De Parels/ BSO Polygoon
Groepssamenstelling	4 – 12 jaar
Groepseigenschap	Verticaal
Maximale bezetting 1 PM'er	10 (4 – 12 jaar)

De opvang van uw kind vindt plaats in zijn/haar basisgroep in de eigen groepsruimte in het schoolgebouw van OBS De Polygoon. Op deze groep start uw kind de dag en sluit ook af op deze groep. De ruimte is ingericht voor zowel jongens als meisjes in de leeftijdscategorie van de basisgroep. Op de groep staan maximaal twee vaste pedagogische medewerkers.

Het kan soms voorkomen dat de samenstelling van de BSO-basisgroep verandert. Dit gebeurt uitsluitend wanneer de beroepskracht-kind ratio dit toelaat. Ouders worden tijdig geïnformeerd over de samenvoeging van groepen/de locaties, welke vaste pedagogisch medewerker aanwezig is en in welke groepsruimte de kinderen worden opgevangen. Dit kan in de volgende gevallen voorkomen:

- De BSO-groepen van de Randstad en Polygoon kunnen soms samenvoegen. Dit kan voorkomen bij activiteiten met een specifiek leer- en of bezigheidsmoment met een specifiek doel. Zoals een workshop, het vieren van een feestdag of een sportactiviteit.
- In noodsituaties (b.v. overmacht door uitval personeel) of tijdens de vakantieopvang op de dagen dat er minder dan 6 kinderen zijn op de groep, kunnen zij met de BSO Randstad worden samengevoegd op de locatie Randstad of Polygoon.

5.2 Openingstijden

BSO Polygoon is 51 weken per jaar geopend op onderstaande dagen en tijden:

BSO schoolweken	
Maandag	14:00 – 18:30
Dinsdag	14:00 – 18:30
Woensdag	14:00 – 18:30
Donderdag	14:00 – 18:30
Vrijdag	14:00 – 18:30

Vakantieopvang/studiedagen

Tijdens schoolvakanties of studiedagen is de BSO geopend op onderstaande dagen en tijden:

BSO vakantieweken	
Maandag	8:30 – 18:30
Dinsdag	8:30 – 18:30
Woensdag	8:30 – 18:30
Donderdag	8:30 – 18:30
Vrijdag	8:30 – 18:30

Sluitingsdagen

Wij zijn gesloten op erkende nationale feestdagen, tevens zijn wij de periode tussen kerst en oud en nieuw gesloten.

5.3 Vervoer van kinderen

Doordat wij gevestigd zijn in OBS Polygoon en daarmee onderdeel uitmaken van een brede school, hoeven er geen BSO kinderen vervoerd te worden van en naar de school. De kinderen lopen zelfstandig naar het klas- en BSO lokaal toe.

Uitstapjes

Wij organiseren regelmatig uitstapjes, vooral tijdens de schoolvakanties. Hierbij kan het gaan om een bezoek aan de kinderboerderij, een speeltuin buiten de locatie, een bezoek aan de bioscoop of een pretpark. Wij gaan lopen of gebruiken de bakfiets naar uitstapjes die dichtbijgelegen zijn. Als het om verre afstanden gaat, maken wij gebruik van auto's. De kinderen dragen ten alle tijden lichtblauwe hesjes met het logo van Kindercentrum De Parel als wij naar buiten gaan. De leidster-kind ratio blijft gehandhaafd. Ouders geven middels een formulier schriftelijke toestemming voor uitstapjes.

5.4 Werken met vaste pedagogisch medewerkers

Wij werken met vaste gezichten op iedere groep, dit wil zeggen dat er altijd één van hen aanwezig is. Zo hebben zowel de ouders als de kinderen altijd een vertrouwd gezicht op de desbetreffende groep staan.

Onze leidsters zijn buiten snel te herkennen doordat ze een jas of hesje dragen, voorzien van ons logo.

5.5 Dagritme BSO

Wij werken met een vast dagritme, dit zorgt voor structuur en een gevoel van veiligheid. Daarnaast is er de mogelijkheid je aandacht en activiteiten goed in te delen. De dagindeling is een globale indeling. De dagindeling kan altijd veranderen door bijvoorbeeld het aantal kinderen of weersomstandigheden. Bij vakanties, feestdagen, themadagen of andere bijzondere activiteiten kan hier ook van worden afgeweken.

Dagindeling BSO schoolweken	
14:00	Binnenkomst BSO kinderen, vrij spelen, opruimen en toiletbezoek
15:30	Fruit eten en drinken (water, thee of limonade met 0% suiker)
16:00	Binnen of buiten activiteiten
17:00	Ophaalmoment vanaf 17:00

Tijdens de vakanties hanteren wij een vakantieprogramma, per week wordt er een programma van de activiteiten en de bijbehorende (BSO) locatie gemaakt. De flyers hiervan worden gemaakt, duidelijk zichtbaar bij de BSO lokalen gehangen en via Facebook en Bitcare gedeeld met de ouders. In sommige gevallen kan bovenstaande dagindeling afwijken bijvoorbeeld doordat wij een uitstapje maken.

Dagindeling BSO vakantieweken	
8:30	Binnenkomst, vrij spelen, opruimen en toiletbezoek
9:00	Ontbijten met crackers en thee
9:30	Vrij spelen of een gerichte activiteit
11:30	Opruimen/toiletbezoek
12:00	Lunchen met brood en melk
13:30	Vrij spelen of een gerichte activiteit
15:30	Opruimen/toiletbezoek
16:00	Fruit eten en drinken (water, thee of limonade met 0% suiker)
16:30	Middag activiteit afmaken of vrij spelen
17:00	Ophaalmoment vanaf 17:00
18:30	Sluiting

5.6 Binnenruimte

Er is één basisgroep verdeeld over 2 lokalen, verbonden aan elkaar. Beide lokalen zijn circa 50 m².

5.7 Buitenruimte

Wij vinden het belangrijk dat kinderen buiten spelen, zover het weer het toelaat zullen wij dan ook elke dag buiten spelen. Wij maken gebruik van de buitenruimte van het schoolplein van OBS De Polygoon. Het ruime speelplein heeft een leuk op leeftijdsgericht speelaanbod. Er is een zandbak, een wip, een houten huisje, een voetbalveld, een basketbalnet en ander buiten speelgoed. Om het speelplein is een deel afgezet door struiken en daar omheen een hekwerk.

In overleg met de pedagogisch medewerkers, het kind en zijn/haar ouders kan afgesproken worden dat sommige kinderen zelfstandig buiten spelen. Dit betekent niet dat er geen toezicht meer is. De pedagogisch medewerkers houden via het raam de kinderen in de gaten. Dit geeft de oudere kinderen een verantwoordelijkheidsgevoel en bereid ze voor op zelfstandigheid.

5.8 Activiteit in een andere ruimte

Zoals gezegd vinden er soms activiteiten plaats in een andere ruimte dan de eigen basisgroep. De kinderen verlaten dan tijdelijk deze basisgroep. Activiteiten kunnen ook plaatsvinden in de gang, de centrale ruimte of de gymzaal van OBS De Polygoon. OBS Polygoon beschikt over 2 gymzalen, één grote gymzaal en één kleine gymzaal.

5.9 Mentorschap

Aan ieder kind wordt een mentor toegewezen. De mentor is een PM'er die het vaste gezicht is op de groep van het kind. Bij het intakegesprek wordt meegedeeld wie de mentor van jouw (kind)eren zal zijn. Wanneer het kind voor het eerst bij ons op de groep komt, wordt dit ook aan het kind meegedeeld. In Bitcare staat ook genoteerd wie de mentor van jouw kind(eren) is. Dit is te vinden onder het kopje 'relaties' en dan bij 'overige'. Ook is de mentor het vaste aanspreekpunt voor de ouders bij vragen over de ontwikkeling en het welbevinden van het kind. Voor de BSO-kinderen is de mentor ook voor het kind zelf een aanspreekpunt. Tevens volgt de mentor de ontwikkeling van het kind door middel van observaties via ons kindvolgsysteem Looqin. De mentor bespreekt twee keer per jaar tijdens de ouderavond en eventuele oudergesprekken de ontwikkeling van het kind met de ouders. Indien het kind doorstroomt naar een andere groep, geeft de mentor het stokje door aan mentor van de nieuwe groep.

5.10 Observeren en registreren

Ons pedagogisch handelen is voor het grootste deel gericht op de ontwikkeling van het kind. Aan de hand van ontwikkelingsprofielen, aangaande verschillende ontwikkelingsgebieden, zullen de PM'ers dan ook volgens een schema de ontwikkeling van het kind volgen en observeren.

Voor alle kinderen werken wij met een observatiesysteem dat heet: Looqin. Zie voor meer informatie zie hoofdstuk 3 [Kindvolgsysteem Looqin](#) . Uit de observaties komt naar voren of de kinderen op de juiste lijn van ontwikkeling zitten. Mocht dit niet zo zijn dan staan daarin ook handvaten voor onze pedagogisch medewerkers hoe zij de kinderen kunnen stimuleren om zich verder te ontwikkelen. Deze observaties worden besproken in de groepsoverleggen.

De groepsoverleggen vinden om de 3 á 4 weken plaats met de pedagogisch medewerkers van de groep en de directie.

De gegevens over de ontwikkeling van het kind zullen worden besproken met de ouder(s) tijdens de ouderavonden.

Wij streven ernaar om elk jaar het kind gericht te observeren, dit doen wij door middel van ontwikkelingsprofielen. Niet elk kind maakt een probleemloze ontwikkeling door. Als de PM'ers zich zorgen maken over de ontwikkeling van een kind zullen zij een gesprek met de ouder(s) aangaan. Omgekeerd verwachten de PM'ers dat als ouders zorgen of twijfels hebben, zij deze delen met de PM'ers. Samen proberen wij inzicht te verwerven in het gedrag van het kind en opvoedingssituaties. Tijdens het gesprek zullen wij uitvoerig onze zorgen delen, een handelingsplan opstellen en eventueel naar de juiste instanties voor hulp doorverwijzen. Denk dan bijvoorbeeld aan een logopediste of jeugdzorg. Pedagogisch medewerkers moeten dus ook goed geïnformeerd zijn over de kinderen, de kinderen goed kennen en de kinderen observeren. Een goede onderlinge overdracht en een goede communicatie naar de ouders en de kinderen spelen hierbij een grote rol.

Ook de onderlinge afstemming van de pedagogisch medewerkers en de leerkrachten van de kleuterklassen moet goed verlopen. Zo geven wij met toestemming van de ouders een overdracht van de ontwikkeling van het kind via de peuterestafette aan de school bij de overgang van het kind naar het basisonderwijs. Bij de overgang van het KDV naar de BSO draagt de mentor de observaties over aan de nieuwe mentor van het kind. Ook dit gebeurt met toestemming van de ouders.

De BSO wordt geobserveerd alleen op welbevinden en betrokkenheid aangezien ze op de basisschool al de gehele ontwikkeling van de kinderen wordt geobserveerd, daarom vinden wij het belangrijk dat zij bij ons ontspannen en plezier hebben. Niets moet, alles mag. Wij vinden het belangrijk dat de kinderen het bij ons naar hun zin hebben en dat zij zich op sociaal vlak kunnen ontwikkelen. Aan de cognitieve en motorische ontwikkeling wordt indirect aandacht besteed, maar dit wordt niet in de observaties ter sprake gebracht. Alleen indien ouders hier specifiek behoefte aan hebben.

5.11 Overgang kinderopvang naar buitenschoolse opvang of basisschool

Wanneer het kind vanuit de kinderopvang of peuteropvang doorstroomt naar een basisschool of buitenschoolse opvang, vindt er een warme overdracht plaats met de leerkracht van de basisschool of de nieuwe mentor van de buitenschoolse opvang Dit gebeurt door middel van een overdrachtsformulier. In het overdrachtsformulier staat de ontwikkeling van het kind omschreven. Hierbij draagt de mentor van het kind de kind gegevens en bijzonderheden over aan de basisschool. Wanneer het kind naar de buitenschoolse opvang gaat draagt de mentor van het kind de kind gegevens en bijzonderheden over aan de nieuwe mentor.

De leerkracht of mentor van de buitenschoolse opvang, is op deze manier op de hoogte van de vaardigheden en kwaliteiten van het kind. Ook weet de leerkracht of mentor wie het kind heeft begeleid op het kinderdagverblijf of peuteropvang en kan er eventueel een terugkoppeling plaatsvinden. De nieuwe mentor zal na de overdracht de taken van het mentorschap op zich nemen. Voordat wij dit formulier aan de basisschool of buitenschoolse opvang geven krijgt de ouder het formulier eerst zelf te lezen en dient de ouder toestemming te geven en een handtekening te zetten voor akkoord. Sinds 2017 is dit opgenomen in ons plaatsingsovereenkomst. Gaat het kind naar een andere basisschool of buitenschoolse opvang die niet in de buurt ligt van de opvang, dan zal het overdrachtsformulier met de toestemming van de ouders worden opgestuurd of wordt er een mondelinge toelichting gegeven.

5.12 Beroepskracht/kind ratio

Voor de berekening van de beroepskracht/kind ratio hanteren wij de richtlijnen van de GGD. Wij maken gebruik van Bitcare, dit is een programma speciaal ontworpen voor de kinderopvang. Via dit programma plannen wij ook kinderen in, Bitcare handhaaft de beroepskracht-kind ratio. Aan de hand hiervan worden personeelsleden ingepland, wanneer er een tekort aan personeel is ingepland wordt er een foutmelding gegeven.

Kinderen kunnen dan niet geplaatst worden of er moet een extra medewerker ingezet worden. Zo weten we zeker dat er niet te veel kinderen aanwezig zijn met te weinig pedagogisch medewerkers.

Afwijking beroepskracht/kind ratio

Op het KDV wordt er niet van de BKR afgeweken.

Op de BSO mogen voor en na schooltijd en op vrije middagen maximaal een half uur per dag minder pedagogisch medewerkers worden ingezet. Er kan tijdens schoolweken incidenteel van 17:30-18:00 uur worden afgeweken. Van 14:00-17:30 en na 18:00 wordt er niet afgeweken.

Tijdens de schoolvakanties en studiedagen is de BSO van 8:30-18:30 geopend. Op grond van de 3-uursregeling wijken wij tussen 13:00-14:00 af in verband met de pauzes van de pedagogisch medewerkers. De drie-uursregeling houdt in dat er tijdens minimaal 10 uur aaneengesloten kinderopvang, maximaal drie uur per dag afgeweken mag worden van de beroepskracht-kindratio. Voorwaarde hiervoor is dat minimaal de helft van het op grond van de beroepskracht-kindratio vereiste aantal medewerkers wordt ingezet. Van 8:30-13:00 uur en 14:00-18:30 wijken wij niet af van de BKR.

6. Praktische zaken

6.1 Samenwerking met de ouders

Wij vinden de ouderbetrokkenheid van groot belang, dit heeft een positieve invloed op de ontwikkeling van kinderen. Door zoveel mogelijk de thuissituatie en op de opvang op elkaar af te stemmen, voelt een kind zich veiliger en kan het zich beter ontplooien. Daarom willen wij graag op één lijn zitten met de ouders qua dagritme, ontwikkeling en regels: hoe verloopt de ontwikkeling, zijn er bijzonderheden? Ook als ouders bijvoorbeeld zorgen hebben over de taalontwikkeling of motorische ontwikkeling, bespreken wij dit met hen. Dan geven wij hier extra aandacht aan door meer momenten met het kind in te plannen om gerichte taalactiviteiten aan te bieden.

As wij bepaalde veranderingen bij het kind merken dan bespreken wij dit met de ouder(s) en vragen of ouder(s) dat gedrag ook herkennen. Vaak is dit ook zo en dan bespreken we dit en hoe alle partijen ermee om (willen) gaan. Dit wordt op alle groepen zo gedaan. Zolang wij de zorg voor de kinderen met de ouders delen, blijven wij de kinderen observeren. De eigenheid blijft gewaarborgd, want ieder kind telt.

Ook wordt er jaarlijks een enquête/tevredenheidsonderzoek uitgedeeld. Door middel van dit onderzoek worden de wensen en behoeften van ouders in kaart gebracht, de Parel kan hier vervolgens op inspelen en eventueel wijzigingen doorvoeren

6.2 Oudercommissie

Onze oudercommissie bestaat uit 3 ouders van de kinderdagopvang en buitenschoolse opvang locatie Randstad en Polygoon. Zij vertegenwoordigen alle ouders van de kinderen die worden opgevangen. Het doel van de oudercommissie is om in samenwerking met de directie de kwaliteit van de opvang te behouden en verbeteren.

Tevens kan de oudercommissie een rol spelen in de communicatie met ouders. Dankzij het medezeggenschaprecht (adviesrecht) van de oudercommissie dat is vastgelegd in de Wet kinderopvang, heeft de oudercommissie inspraak en dus invloed op diverse aspecten van de opvang.

Onze oudercommissie adviseert de directie gevraagd en ongevraagd over de adviesonderwerpen die in de Wet kinderopvang zijn vastgelegd. Tijdens vergaderingen worden adviesaanvragen van de directie behandeld en worden adviezen geformuleerd.

6.3 Ouderavonden

Op de BSO is er de mogelijkheid om 10-minuten gesprekken aan te vragen indien ouders hier behoefte aan hebben. Tijdens deze ouderavonden/10-minuten gesprekken wordt de ontwikkeling van een kind besproken aan de hand van observaties. De observatie vormt ook een deel van de basis voor het oudergesprek. Indien er behoefte is aan een individueel gesprek kan dit worden ingepland met de mentor van het kind. Aansluitend op de ouderavond kan er een workshop worden aangeboden voor ouders, zoals bijvoorbeeld kinder-EHBO.

6.4 Bitcare

De Parel maakt gebruik van het softwaresysteem Bitcare. Bitcare heeft een speciale app genaamd 'Bitcare voor Ouders'. Via deze app kunnen ouders foto's van hun kind(eren) bekijken en lezen ze welke activiteiten hun kind(eren) hebben ondernomen in het digitale schriftje. Bitcare biedt ouders de gelegenheid om een beter beeld van de belevenissen van hun kind te krijgen. Via Bitcare kunnen ouders ook gemakkelijk communiceren met de pedagogische medewerkers, hun kind afmelden bijvoorbeeld wegens vakanties of ziekte, extra dagen en ruildagen aanvragen. Facturen en contracten kunnen ingezien worden via het Bitcare ouderportaal: <https://app.bitcare.com>

6.5 Extra dagdelen of ruilingen

In verband met de kwaliteitseisen moeten wij ons aan de beroepskracht-ratio houden. Mocht dit niet in het geding komen dan is het mogelijk om een extra dag of een ruiling aan te vragen. Dit kan door de ouder via Bitcare aangevraagd worden. Indien de ouders vier weken van tevoren verlof aanvragen, kunnen deze uren op een andere dag ingezet worden. Deze uren worden credit uren genoemd en zullen achteraf niet gefactureerd worden. Indien er een extra planning wordt aangevraagd, worden de uren wel gefactureerd.

7. Kwaliteitsbewaking

7.1 Voedingsbeleid

- De hoeveelheid zout, suiker en verzadigd vet die kinderen binnen krijgen beperken, en zorgen dat ze voldoende vezels binnenkrijgen.
- Feestjes gezond vieren. Daarom vragen wij aan ouders om traktaties klein en niet te calorierijk te maken, niet-eetbare traktaties zijn een leuk alternatief. Als kinderen trakteren en het bestaat toch uit een ongezonde traktatie, dan zullen zij de traktatie in tas stoppen en mee naar huis nemen. Wij verwijzen voor gezonde traktaties graag door naar www.gezondtrakteren.nl.
- Ons houden aan vaste eetmomenten, waarbij wij rustig aan tafel eten. Onze medewerkers eten samen met de kinderen, begeleiden ze bij de maaltijd en hebben een voorbeeldfunctie.

Daarnaast bieden wij ook halal producten aan, zodat iedereen de producten gewoon kan eten. Op deze manier houden wij zoveel mogelijk rekening met de wensen van ouders en kinderen.

Het gezonde voorbeeld

Onze medewerkers vinden het belangrijk om te laten zien dat gezond eten lekker en leuk is. Als gezonde producten een vaste prik zijn, kiezen kinderen namelijk makkelijker een appel, een stukje komkommer of een volkoren boterham in plaats van een koekje of snoepje. Wij willen de kinderen leren dat gezond eten en genieten samengaan.

Hoe geven wij het gezonde voorbeeld?

Hieronder enkele voorbeelden:

1. *Gezond eten*: wij eten gevarieerd en niet te veel. Elke dag staat er volkorenbrood, fruit en groente op het menu.
2. *Tussendoor*: tussendoor kiezen wij voor fruit en groente (bijvoorbeeld tomaatjes, wortels en komkommer). Wij laten zien dat wij dit met smaak eten en nemen zo vaak mogelijk hetzelfde als de kinderen. Ook soepstengels en theebiscuit bieden wij aan.
3. *Drinken*: van de kinderen kunnen wij niet verwachten dat zij water drinken als wij aan de sap of frisdrank zitten. Wij drinken daarom water of thee of koffie met weinig of geen suiker. Er kan een moment zijn dat er wel limonade wordt gedronken, bijvoorbeeld tijdens een dagje in de schoolvakantie, en dan doen wij mee.

4. Gezellig aan tafel: de momenten samen aan tafel zijn belangrijk voor het eetgedrag van de kinderen, wij zorgen daarom voor gezelschap en een positieve sfeer. Wij eten samen met de kinderen aan tafel, doordat wij genieten hopen wij de kinderen te leren dat eten leuk is. Wij geven geen aandacht aan een kind dat in een "lust ik niet"-bui is.

7.2 Gezondheidsbeleid

Om gezondheid en hygiëne zo goed mogelijk te waarborgen hebben wij protocollen voor gezondheid, schoonmaak, hygiëne en veiligheid ontwikkeld. De PM'ers werken volgens deze procedures en handelen hierna. Ze wijzen kinderen op de regels die omschreven staan in de protocollen en deels in de ruimte hangen. De protocollen zijn te vinden in ons huishoudelijk reglement die wij digitaal hebben staan. Het huishoudelijk reglement is te vinden via ons ouderportaal op onze website.

7.3 Risico-inventarisatie

De wet verplicht het kindercentrum te zorgen voor verantwoorde kinderopvang. Hieronder verstaat de wet: opvang die bijdraagt aan een goede en gezonde ontwikkeling van het kind in een veilige en gezonde omgeving. De houder is verantwoordelijk, deze moet zorgdragen voor de veiligheid en gezondheid van de kinderen. Daarom hebben wij per leefruimte, zowel binnen als buiten, een risico-inventarisatie gemaakt. Hierin staat uitvoering vermeld wat de eventuele risico's vanuit het kind gezien zijn. En bij de risico's horen ook actieplannen en evaluaties. Jaarlijkse voeren de pedagogisch medewerkers deze inventarisaties uit en herzien en worden de plannen herschreven.

7.4 Medicatie

In het geval dat een kind medicatie nodig heeft en het toedienen ervan wordt overgedragen aan de pedagogisch medewerker, dan dient de ouder hier een verklaring voor te ondertekenen. Op deze verklaring staat welk medicijn er toegediend moet worden en op welke tijden dit moet gebeuren. De PM'er noteert de medicijnen en de tijdstippen waarop het kind de medicijnen heeft gekregen. Zo ontstaat hierover geen onduidelijkheid voor collega's en ouders. Zonder de overeenkomst mogen geen medicijnen worden gegeven. We maken gebruik van het programma Bitcare. Hierop staan alle gegevens van de kinderen en ouders, incl. de noodnummers, huisartsen, allergieën en dieetvoorschriften.

7.5 Continue screening

Tegenwoordig worden de pedagogisch medewerkers continue gescreend, omdat een VOG (Verklaring Omtrent het Gedrag) slechts een momentopname is van iemand op strafbare feiten die hij/zij eventueel heeft gepleegd. De overheid heeft daarom besloten om hier een continu proces van te maken. Mocht één van de pedagogische medewersters in het verleden een strafbaar feit hebben gepleegd of op het moment dat dit gebeurt, dan gaat er via de gemeente en de GGD een signaal uit naar de directie van kindercentrum de Parel en zullen de nodige maatregelen worden getroffen. Al onze medewerkers zijn geregistreerd in het persoonsregistratie kinderopvang.

7.6 Vier-ogen principe

- Er zijn tijdens en na schooltijd nog leerkrachten van de school aanwezig. Daarnaast zijn onze lokalen voorzien van grote transparante ramen die uitkijken op de centrale ruimte. Er kan dus door andere volwassenen worden meegekeken en meegeluisterd. Wij hanteren een open, professioneel werkklimaat waarin het elkaar aanspreken op gedrag en handswijze vanzelfsprekend is.

7.7 Achterwachting

Gedurende schooltijden zijn er in de school volwassenen aanwezig. Na schooltijd zijn de beroepskrachten van de BSO aanwezig. Wanneer er vanwege het aantal kinderen maar 1 medewerker op de locatie aanwezig is, is de achterwachting van toepassing. Dit houdt in dat er een achterwacht bereikbaar en beschikbaar is in geval van calamiteiten. De achterwacht is de directrice Pascale Helling-Top. Binnen vijftien minuten kan zij aanwezig zijn op de locatie.

7.8 Wenbeleid

Voor de BSO is een enkel wenmoment ingepland en start één week voor de plaatsingsdatum. Het tijdstip is van 15:00 tot 16:00. De kinderen van de Polygoon lopen langs onze lokalen. De PM'ers staan voor de deuren van het lokaal van De Parel waardoor de kinderen weten waar ze moeten zijn. Vooraf zijn de PM'ers ingelicht en kunnen zij het kind uit de rij pikken om zo naar het lokaal te begeleiden. Indien een uur te lang is voor een kind kan besloten worden om het wenmoment te verkorten. Dit gebeurt altijd in overleg met de ouder(s).

Werkwijze

Het eerste contact begint natuurlijk bij de begroeting, wij begroeten de ouder en kind gericht bij binnenkomst. Tijdens de wendag maken wij het kind wegwijs in de groep. Wij lopen met het kind mee door de groepsruimtes en laten aan de kinderen zien waar zij speelgoed en materialen kunnen vinden. De kinderen mogen bij het eerste wenmoment rustig spelen. Zo kan hij/zij rustig wennen aan de omgeving en de kinderen. Daarna introduceren wij het kind impliciet. Dit wil zeggen dat wij het geen voorstelronde of introductie van het kind noemen, maar wij vragen aan alle kinderen hoe hun dag was en noemen hierbij ook de namen van de kinderen. Soms doen wij ook een spel met de namen van de kinderen. Zo leert een nieuw kind op een speelse manier de andere kinderen kennen. Daarnaast bespreken wij regels die wij op de BSO hanteren. Enkele voorbeelden zijn: niet schelden, lief zijn voor kinderen, zuinig omgaan met het speelgoed.

Bij het ophalen geven wij ook extra aandacht. Wij koppelen terug hoe het kind zich bij ons heeft gedragen, wat het heeft gedaan. Eventuele bijzonderheden of behoeftes worden besproken. Op een vriendelijke manier nemen wij afscheid.

7.9 Sociale kaart

In de bijlage van ons huishoudelijk reglement is onze sociale kaart te vinden. Indien wij doorverwijzen naar andere instanties zullen wij deze kaart gebruiken. Te denken valt aan Veilig Thuis en de GGD. Op iedere groep ligt de sociale kaart ter inzage.

7.10 Algemene verordening gegevensbescherming (AVG)

Om foto's in Bitcare te zetten hebben wij toestemming gevraagd aan de ouders. Wanneer wij geen toestemming hebben gekregen, worden er geen foto's van het kind gemaakt of in de app gedeeld. Ons uitgebreide privacy beleid is te vinden op onze website.

Nawoord

Bedankt voor het lezen van het pedagogisch beleid van Kindercentrum de Parel.

Wij wensen uw kind(eren) een plezierige tijd bij ons!

Namens het gehele Parel team en Pascalle Helling-Top.